

PENSUMLISTE

Vår 2019

Institutt for lærerutdanning

Grunnskolelærerutdanning (1-7) master 5-årig

Grunnskolelærerutdanning (5-10) master 5-årig

Grunnskolelærerutdanning (1-7) 4-årig

Grunnskolelærerutdanning (5-10) 4-årig

NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET

Innhold

Grunnskolelærerutdanning (1-7) master 5-årig	3
Engelsk	3
Kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE)	4
Kroppsøving	6
Kunst og håndverk	8
Matematikk	10
Musikk	10
Naturfag	11

Norsk	12
Samfunnssfag	15
Grunnskolelærerutdanning (5-10) master 5-årig	17
Engelsk	17
Kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE)	18
Kroppsøving	20
Kunst og håndverk.....	22
Matematikk	24
Musikk	25
Naturfag	26
Norsk	27
Pedagogikk	31
Samfunnssfag	34
Grunnskolelærerutdanning (1-7) 4-årig	37
Kroppsøving	37
Naturfag	38
Norsk	41
Skjønnlitteratur	43
Pedagogikk	46
Religion, livssyn og etikk (RLE)	53
Sal og scene	56
Samfunnssfag	57
Grunnskolelærerutdanning (5-10) 4-årig	60
Kroppsøving	60
Naturfag	62
Kunst og håndverk.....	64
Norsk	66
Pedagogikk	69

Sal og scene	77
samfunnsfag	78

Grunnskolelærerutdanning (1-7) master 5-årig

Engelsk

MGLU1105 Engelsk 1 (1-7) emne 1

Grammar

Cowan, R. (2008). *The teacher's grammar of English: A course book and reference guide.* New York, USA: Cambridge University Press. ISBN 9780521007559

Language Teaching and Learning

Bailey, S. (2017). *Academic writing. A handbook for international students.* Abingdon, IA: Routledge. ISBN 978113848744

Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today.* Cambridge, UK: Cambridge University Press. Note: This booklet is available online and will be uploaded on Blackboard.

Literature

Birkenstein, C. & Graff, G. (2017). *They Say, I Say – The Moves that Matter in Academic Writing with Readings.* WW Norton & Company. ISBN: 9780393631685

Satrapi, M. (2007). *The Complete Persepolis.* Pantheon. ISBN: 9780375714832

McCloud, S. (1994). *Understanding Comics: The Invisible Art.* William Morrow Paperbacks. ISBN: 9780060976255

Williams, T. (2004). *A Streetcar Named Desire.* New Directions Paperback. ISBN 9780811216029

Please note that the books listed above are for purchase. In addition, other texts that you will be required to read (such as short stories, essays, research articles, and poetry) will be posted on Blackboard at the beginning of the semester. Please check Blackboard regularly to ensure you have access to all required texts. Instructors will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed.

Reference (Not Required for Purchase—Available in Library)

Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners.* Cambridge: Cambridge University Press.

Dypedahl, M., Hasselgård, H., & Løken, B. (2012). *Introducing English grammar* (2nd ed.). Bergen: Fagbokforlaget.

Fowler, H. R., & Aaron, J. E. (2015). *The little, brown handbook*. Harlow: Longman.

Hacker, D., & Sommers, N. (2010). *A writer's reference* (6th/7th ed.). Bedford/St. Martin's.

Hedge, T. (2000). *Teaching and learning in the language classroom*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Swan, M. (2005). *Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

Kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE)

MGLU1108 KRLE 1 (1-7) emne 1: Vestlige religioner, sekulære livssyn og antikkens filosofi i samfunn og skole

NB! Tekster og materiale utlevert i forbindelse med forelesninger (papirkopier, links på Blackboard til kronikker, artikler, kildetekster osv.) er også pensumstoff.

B: Bok - K: Digitalt kompendium - I: Tilgjengelig på nett

Fagdidaktikk

Andreassen, B.-O. (2016). *Religionsdidaktikk. En innføring*. (2 utg.). Oslo: Universitetsforlaget. **B**

Børresen, B., Grimnes, L., & Svenkerud, S. (2012). *Muntlig kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 61-73. **K**

Fuglseth, K. (red.) (2014). *RLE i klemme. En studie av det erfarte RLE-faget*. Trondheim: Akademika forlag. (Kap. 7, 8, 11 & 13). **B**

Iversen, R & L.L Iversen (2018) «Vi bør snakke om religionsstatistikk!» I *Religion og Livssyn. Tidsskrift for Religionslærerforeningen i Norge*, Vol 30 nr 2 i 2018, s. 65-69. **K**

Jørgensen, C. S. (2017). Bør ekskursjoner være del av religions- og livssynsundervisningen? I v. d. Lippe, M. & Undheim, S. (red.), *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 144-164. **K**

Lied, L. I., & Lied, S. (2010). Vurdering i RLE. I Engh, K. R. & Dobson, S. (red.), *Vurdering for læring i fag*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, s. 124-135. **K**

- Midttun, A. (2014). Biter og deler av islam. *Norsk pedagogisk tidsskrift* 5. s. 329-340. **I**
Tilgjengelig fra: https://www.idunn.no/npt/2014/05/biter_og_deler_av_islam
- Winje, G. (2014). Grunnleggende ferdigheter i religion, livssyn og etikk (KRLE). I Skovholt, K. (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter*. Oslo: Cappelen Damm akademisk, s. 207-239. **K**
- Winje, G. (2007). Høytidsmarkering i barnehage og småskole. *Barnehagefolk* 2. **I**
Tilgjengelig fra: <http://geirwinje.no/onewebmedia/hoytidsmarkering%20bhg%20skole.pdf>
- ## Religion
- Domaas, O. E. (1996). Tradisjonens tro: Kristen troslære for lærerstudenter. Oslo: Tano Aschehoug. **B**
- Eidhamar, L. G. (2004). Jødedommen. I Eidhamar, L. G. (red). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, s. 58-108. **K**
- Eriksen, E.-A. V. (2011). Muslim Society Trondheim tar plass i det offentlige rom. *Chaos. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 55. s. 135-152. **K**
- Flaskerud, Ingvild (2010). Bildebruk og bildestrid i islam. *DIN: Religionsvitenskapelig tidsskrift*. ISSN 1501-9934. (3-4), (s 117- 140) (23 sider). **K**
- Gilhus, I. (2009). Hva er religion idag? Religionsbegrep og religionsvitenskap. I Brunvoll, A. & Bringeland, H. (red.), *Religion og kultur: ein fleirfagleg samtal*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget, s. 19-31. **K**
- Kjørven, O. K., & Lindboe, I. M. (2005). *Det nye testamente – en innføring i utvalgte tekster*. Kristiansand: Fagbokforlaget, s. 11-166. **B**
- Kvalvåg, R. (2003). *Fra Moses til Marley. Det gamle testamentets teologi og virkningshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 2, 3, 6, 7 og 9). **B**
- Repstad, P. (2013). Fra ordet alene til sanselig populærkultur? I Repstad, P. & Trysnes, I. (red.), *Fra forsakelse til feelgood: Musikk, sang og dans i religiøst liv*. Oslo: Cappelen Damm akademisk, s. 11-41. **K**
- Repstad, P. (2013). Religiøst liv er knyttet til det materielle, det sanselige og det stedlige. I Repstad, P. & Tønnessen, E. S. (red.), *Hellige hus: Arkitektur og utsmykning i religiøst liv*. Oslo: Cappelen Damm akademisk, s. 9-29. **K**
- Vogt, K. (2007). Hva er ISLAM. Oslo: Universitetsforlaget. **B**
- Winje, G. (2012). *Guddommelig skjønnhet. Kunst i religionene*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 4 & 6). **B**

Et utvalg nettkilder om høytider og aktuelle spørsmål i religionene:

Filosofi, etikk, livssyn

Bråten, O. M. H. (2018). Worldviews in Norwegian RE. I Sporre, K., Skeie, G. & Ristiniemi, J. 'Life Questions': Existential issues and Worldviews in education. Münster: Waxmann.

(15 sider). **K**

Svare, H. (1997). *I Sokrates' fotspor: Filosofi- og vitenskapshistorie*. (2. Utg.). Oslo: Pax.
(Kap. 1-8). **I** Tilgjengelig fra

<http://www.nb.no/nbsok/nb/a4bc6baf2a2c6275b17a81951e56d545.nbdigital?lang=no#0>

Hansen Helskog, G. (2007): *Dialogos. Filosofi for ungdomstrinnet 9.trinn. Lærerveiledning*, del 2 og 3. Oslo: Fag og Kultur. **B**

Offentlige dokumenter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. **I**

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/>

Utdanningsdirektoratet (2008). *Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk*. **I**

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/rle1-02/>

Arbeidet med fagfornyelsen:

Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/>

Kroppsøving

MGLU 1109 Kroppsøving 1 (1-7) emne 1

Bøker:

Brattenborg, S., & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk* (3. utg.). Oslo, Cappelen Damm.

Hollekim, I., & Vingdal, I. M. (2011). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Kvikstad, I. (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Gyldendal Akademisk. (utvalgte kapittel)

Madsen, Ø., & Irgens, P. (2013). *Slik lærer du å svømme*. Bergen: Bodoni forlag.

Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv* (Bokmål[utg.], 2. utg. ed.). Oslo: Gyldendal undervisning (kap 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12).

- Nordbotten, G.L.N. (2014). *Barns fysiske utvikling. Hvordan stimulere barns fysiske utvikling?* Oslo: Cappelen Damm.
- Steinsland, I., & Fjeld, J. (2002). *Fra lek til friidrett.* Bergen: Fagbokforlaget.
- Tonkonogi, M. & Bellardini, H. (2013). *Fysisk trening for barn og ungdom.* Oslo: Akilles.
- Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2010). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring.* Oslo: Gyldendal undervisning.

Kompendier:

- Bjerke, Ø & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium - Aktiviteter på snø og is,* HiST. Akademia.
- Bjerke, Ø. Vedul-Kjelsås, V. & Jenssen, A.R. (2017). *Kompendium i Basis.* Trondheim: NTNU, ILU.
- Jenssen, A. R. (2018). *Salaktivitet og turn i MGLU 1-7.* Trondheim. NTNU, ILU
- Jenssen, A.R. (2014). *Leik i skolen.* Trondheim: NTNU, ILU.
- Jenssen, A.R (2014). *Fysisk aktiv læring – Utfordringer i uterommet.* Trondheim: NTNU.
- Østerlie, O. (2018). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10,* Trondheim: NTNU.

Blackboard/Nettressurs:

- Bjørndal, C.R.P (2013). Observasjon som vurderende øye. I. C.R.P. Bjørndal. *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2.utg.). Gyldendal Akademisk: Oslo (s.32-63)
- Fjørtoft, I. (2009). Læringslandskap: hvordan fysiske omgivelser fremmer fysisk aktivitet, lek og læring. I B.T. Johansen, R. Høigaard og J.B Fjeld *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk* s. 117-130, Høyskoleforlaget, Kristiansand.
- Haga M. og Sigmundsson, S. (2013). Motorisk utvikling. I Karlsdottir (Læring – utvikling – læringsmiljø), s119-135.
- Helsedirektoratet. (2014). *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet.* Rapport IS-2170. Hentet fra: [http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet.pdf](http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet/Publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet.pdf)
- Iversen, A.S. (2012). *Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter.* Artikkel i bladet Kroppsøving (2)
- Norsk resucitasjonsråd. (2015). *Retningslinjer 2015 Basal HLR- barn.* Hentet fra: http://nrr.org/images/pdf/BHLR_pa_barn_Norske_retningslinjer_2015.pdf

Nyheim, May Britt (2010). *Fra lek til friidrett basistrenings med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov*

<https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/funksjonshemmede/aktivitetsmateriell/2010hefte---friidrett-for-funksjonshemmede.pdf>

Skram, D. (2007). «Syn på leik og læring». I Dag Skram: *Leik og læring i samspill. Pedagogisk arbeid i småskolen*, Det Norske Samlaget, Oslo (publiseres på BB)

Stallman, R. K., Moran Dr, K., Quan, L., & Langendorfer, S. (2017). From Swimming Skill to Water Competence: Towards a More Inclusive Drowning Prevention Future. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 10(2), 3.

Vedul-Kjelsås, V. (2014). Se meg, ikke bare se på meg! Motorisk kompetanse, fysisk form og selvoppfatning. *Kroppsøving*, 6, 24-27

Utdanningsdirektoratet. (2008). *Rundskriv 1- 2008 Forsvarlig svømming- og livredningsopplæring i grunnskoleopplæringen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet fra: <http://www.udir.no/Upload/Rundskriv/2008/5/udir-1-2008-svømming.pdf?epslanguage=no>, samt www.svommedyktig.no.

Utdanningsdirektoratet. (2015). Læreplan i kroppsøving.
(<https://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/svømming/lareplan-i-kroppsoving-01-08-2015.pdf>).

I tillegg kommer litteratur og presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse legges på emnerom i Blackboard.

Kunst og håndverk

MGLU1111 Kunst og håndverk 1 (1-7) emne 1

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen. Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Bøker

Danbolt, G. (2002). *Blikk for bilder: om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo: Abstrakt forlag. Finnes også som: Danbolt, Gunnar (1999). *Blikk for bilder: formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo, Norsk kulturråd.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur fra vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget.

Frisch, N. S. (Red.). *Tegningen lever! Nye dialogiske perspektiv på tegneundervisning i grunnskolen*. Oslo: Akademisk forlag.

Haabesland, A. Å., & Vavik, R. E. (2000). *Kunst og håndverk: hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget.

Kleiner, Fred S. (2012) *Gardner's Art Through the Ages: A Concise Global History*.
(ISBN13: 9781133490609)

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo:
Universitetsforlaget

Offentlige dokumenter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra:
<http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Utdanningsdirektoratet: Den generelle delen av læreplanen, 1993. Tilgjengelig fra:
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/generell-del-av-lareplanen/>

Andre lenker

Europas kunsthistorie:

http://www1.uis.no/fag/learningspace_kurs/Guide/tidslinjer/Kunsthistorie/swfviewer.htm

Tilleggskilder

Bagnall, B. (1987). *Tegne - male: et komplett kurs*. Oslo: Teknologisk forlag.

Itten, J. (2008). (1995). *Farvekunsten og dens elementer. Subjektive opplevelser og objektive kunnskaper som veiledning til kunsten*. Forsythia forlag. (ISBN-13: 9788291004334)

Kunst i offentlige rom i Trondheim: <https://www.trondheim.no/kunst-i-offentlige-rom>

Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd*. Oslo: Abstrakt forlag.

Danbolt, G. (2014). *Frå modernisme til det kontemporære: tendensar i norsk samtidskunst etter 1990*. Oslo: Samlaget.

Fjørtoft, M. (2008). *Digital fotografi i praksis* (4. utg.). Tingvoll: Abrakadabra.

Gombrich, E. H. (2007). *Kunstens historie* (Ny rev. og udvidet utg.). København: Gyldendal.
Finnes også som:

Gombrich, E. H. (2003). *Verdenskunsten* (4. utg.). Oslo: Aschehoug. Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1996). *Verdenskunsten* (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug. Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1992). *Verdenskunsten* (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Teigen, T. (1992). *Frihåndstegning*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Matematikk

MGLU1103 Matematikk 1 (1 – 7) emne 1

Bøker:

Solem, I.H., Alseth, B., Eriksen, E. & Smestad, B. (2017). *Tall og tanke 2: Matematikkundervisning på 5. til 7. trinn*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Skott, J., Skott, C.K., Jess, K. & Hansen H.C. (2018). *Matematikk for lærerstuderende: DELTA 2.0 Fagdidaktik, 1.-10. klasse* (2. utg). Frederiksberg: Samfundsletteratur.

Kazemi, E. & Hintz, A. (2014). *Intentional talk: how to structure and lead productive mathematical discussions*. Portland: Stenhouse Publishers.

I tillegg vil det bli lagt ut artikler/bokutdrag på Blackboard.

Musikk

MGLU2110 Musikk 1(1-7) emne 2: Musisering, musikkdidaktikk, komposisjon og musikkorientering

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). Sang i Norge. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted:

<http://www.sanginorge.no/>

Angelo, E. & Sæther, M. (2017). Eleven og musikken. Oslo, Universitetsforlaget.

Blokhus, Y., & Molde, A. (2004). Wow!: populærmusikkens historie. Oslo, Universitetsforlaget.

Djupdal, K. (1999). Musikkteori. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Espeland, M. (2004). Lyttemetodikk: Ressursbok. Bergen: Fagbokforlaget.

Johansen, K. L. (2005). Komponering: kunnskap & kreativitet: idésamling og lærebok for lærere og lærerstuderter. Oslo: Musikk i skolen

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra:

http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_UtdProgrFag.aspx?id=2103

Nesheim, Elef, (2004). *Musikkhistorie*. Oslo: Norsk musikkforlag

Ophus, Tone (2011). *Nyt notene!* s.13–51, 95-124 og 177-188. Oslo: Norsk musikkforlag

Sætre, Jon Helge & Salvesen, Geir (2010). *Allmenn musikkundervisning*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Kompendium og noter til praktisk musisering vil bli utgitt ved semesterstart
Et utvalg lytte-eksempler fra ulike historiske epoker

Tilleggsliteratur

Benestad, F. (2009). Musikklære: en grunnbok. Oslo: Universitetsforlaget.

Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). Musikkisum 7: lærerens bok. Oslo: Cappelen.

Hanken, I. M. & Johansen, G. (rev.utg.2013). Musikkundervisningens didaktikk. Oslo: Cappelen akademisk forlag

.Hjorthaug, S. (2002). Musikkhistorisk oversikt. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Naturfag

Pensum MGLU1106 Naturfag 1 (1-7) emne 1

Conceptual Integrated Science: (Pearson New International Edition)

av Suzanne A. Lyons - Jennifer Yeh - John A. Suchocki - Paul G. Hewitt

På forskerfotter i naturfag (2016)

av Sørvik, Gard Ove - Haug, Berit S. - Mork, Sonja M. - Ødegaard, Marianne

Kjemifagdidaktikk: kjemi i skolen (2014)

av Ringnes, Vivi - Hannisdal, Merete

Fysikkdidaktikk (2011)

av Kolstø, Stein Dankert - Persson, Jonas - Henriksen, Ellen K. - Bungum, Berit - Angell, Carl - Renstrøm, Reidun

I tillegg blir det lagt ut pensum i Black Board. Dette kan for eksempel være enkeltkapittel fra andre bøker, vitenskapelige artikler, videoer og presentasjoner.

Anbefalt støttelitteratur

Kjemi for lærere: 5.-10. trinn (2013)
av Ringnes, Vivi - Hannisdal, Merete

Grunnleggende fysikk for universitet og høgskole (2011)
av Grimenes, Arne Auen - Sletbak, Bjørn - Jerstad, Per

Naturfag som allmenndannelse: en kritisk fagdidaktikk (2009)
av Sjøberg, Svein

Engasjerende naturfag: elevaktive og lærerstyrte arbeidsmåter i naturfag i videregående skole (2015)
av Folkvord, Kari - Mahan, Grethe

Norsk

MGLU2101 - Norsk 1 (1-7) emne 2: Språk og tekst

Lærebøker:

Birkeland, T. & Mjør, I. (2018). *Barnelitteratur: sjangrar og teksttypar* (4. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
kap.2 og 4 (35 s.)

Bjerke, C. & Johansen, R. (2017). *Begynneropplæring i norskfaget*. Oslo: Gyldendal, s. 43-73
(Den første muntlige opplæringen), s. 152-171 (Vurdering av lærebøker for førsteklassingene) og s. 209-212 (Kartleggingsverktøy i den første lese- og skriveopplæringa)

Iversen, H. M., Otnes, H., & Solem, M. S. (2011). *Grammatikken i bruk* (3. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag.
Kap. 2-4.

Kaldestad, P. O., & Knutsen, H. (red.). (2006). *Diktboka: om arbeid med poetiske tekstar i skolen* (Rev. utg.). Oslo: Landslaget for norskundervisning: Cappelen akademisk forlag, s. 35-110 (76 s.)

Klemp, T., Nilssen, V., Strømman, E. og Dons, C: På vei til å bli skrivelærer. Lærerstudenten i dialog med teori og praksis. Kap. 1 (s.35-40) og kap. 2 (s.49-81)
Lenke til boka: <https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/view/4/4/33-1>

[Klæbo, G. & Sjøhelle, D. K \(2013\). Veiledet lesing og skriving i begynneropplæringen. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 15-29, s. 55-95 og s. 141-150](#)

Larsen, A. S. (2018). Fortellende prosa for barn og Fortelleteori. I A. S. Larsen, I. Sørensen og B. Wicklund, (Red.). *Norsk 5-10 Litteraturboka*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 47-68, s. 124-129 og s. 139-144.

Lundberg, I., & Herrlin, K. (2008). *God leseutvikling: kartlegging og øvelser*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.
(74 s.)

Smidt, J. (red.). (2009). *Norskdidaktikk: ei grunnbok* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
(s. 46-85, 113-134, 208-217, 229-239, 248-261)

Traavik, H. & Alver, V. R. (2008). *Skrive- og lesestart: skriftspråksutvikling i småskolealderen* (Ny og rev. utg.). Bergen: Fagbokforlaget., kap. 3-13 (171 s.)

Traavik, H., & Jansson, B. K. (red). (2013) . *Norskboka 1: norsk for grunnskolelærerutdanning 1-7*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1-4, 9-10 (125 s.)

Utdrag fra lærebøker og fagartiklar (ligg i Blackboard):

Andreasson, R., & Jansson, B. K. (2014). Lese- og skrivevansker. I B. K. Jansson & H. Traavik (red.), *Norskboka 2: norsk for grunnskolelærerutdanning 1-7* (s. 183-215). Oslo: Universitetsforlaget.

Solberg, O. (2007). *Inn i eventyret*. Oslo: Cappelen, s. 56-62 og s. 212-214

Solheim, R. (2010). Frå tankekart til tekst: Om bruk og frigjering frå mønster og modellar i skriveopplæringa. I G. Å. Vatn, I. Folkvord & J. Smidt (red.), *Skriving i kunnskapssamfunnet*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.
(13 s.)

Sjøhelle, D. K. (2004). Eventyr. I I. Moslet & P. H. Bjørkeng (red.), *Norskdidaktikk: tekstnær og elevnær undervisning* (2. utg., s. 125-143). Oslo: Universitetsforlaget.

Traavik, I. (2007). Lesing og tolking av bildebøker. I I. Traavik (red.), *Innføring i bildeanalyse: med Fam Ekman inn i bildeboka* (s. 19-31). Oslo: Unipub. (13 s.)

Tønnesson, J. L. (2012). *Hva er sakprosa?* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
s. 7-35

Zipes, J: Artikkel om eventyr (tittel kjem ved studiestart)

Barnelitteratur:

Hopp, Z. (1948/2005). *Trollkrittet*. Bergen: Vigmostad & Bjørke

Lewis, C.S. (1950/2005). *Narnia. Løven, heksa og kleskapet*. Oslo: Gyldendal

Eldre barneforteljingar:

Egner, T. (1946/1994). *Da Per var ku*. Oslo: Cappelen.

Lindgren, A. (1945). «Pippi børjar skolan.» I *Pippi Långstrump*. Stockholm: Ráben & Sjögren Bokförlag (Teksten ligg i Blackboard)

Prøysen, A. (1957/2007). «Kjerringa som ble så lita som ei teskje», «Kjerringa og makaronisuppa» og «Kjerringa gir julegave». I *Fortellingene om Teskjekjerringa*. Oslo: Gyldendal (Tekstane ligg i Blackboard)

Eit utval tekstar frå den munnlege forteljartradisjonen: eventyr:

Kopiorinalar av nokre eventyr blir lagt ut i Blackboard.

Bringsværd, T. Å., & Hansen, T. (2008). *Klabert*. Oslo: Gyldendal (utdrag ligg i Blackboard)

Bildebøker:

Aisato, L. (2013). *Fugl*. Oslo: Gyldendal

Dahle, G. & Nyhus, S. (2007). *Håret til mamma*. Oslo: Cappelen.

Haq, Iram. (2009). *Skylappjenta*. Oslo: Cappelen Damm

Janosch (1996) *Tigeren lærer å telje*. Oslo: Samlaget (Boka finn du på <http://www.billedbokhylla.no>, ein gratisteneste frå Nasjonalbiblioteket.)

Hole, S. (2013). *Annas himmel*. Oslo: Cappelen Damm.

Kuhn, C. (2013). *Gorm er en snill orm*. Oslo: Cappelen Damm.

Rørvik, B. F., & Moursund, G. (2017). *Bukkene Bruse begynner på skolen*. Oslo: Cappelen Damm.

Sendak, M. (1963/2001). *Til Huttetuenes land*. Oslo: Cappelen. (Boka finn du på <http://www.billedbokhylla.no>, ein gratisteneste frå Nasjonalbiblioteket.)

Sakprosa for barn:

Kaiser, L. & Antelo, M. (2018). *Rosa Parks*. Oslo: Gyldendal

Eit utval sakprosatekstar for 1. – 3. trinn henta frå læreverka Salto 1, 2 og 3 (Tekstane ligg i Blackboard.)

Lyrikk/songtekstar:

Eit utval barnesongar /dikt henta frå <http://www.barnesanger.no>

Samfunnsfag

MGLU1107 Samfunnsfag som vitenskaps- og skolefag (1-7) emne 1

Bøker/kapitler i bøker:

Andresen, A., Rosland, S., Ryymin, T. og Skålevåg, S. A. (2015). *Å gripe fortida. Innføring i historisk forståing og metode.* Oslo: Det norske samlaget. Kap. 1-3 og 5 (126 s.)

Bratberg, Ø. (2017). *Tekstanalyse for samfunnsvitere.* 2.utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk Kap.2

Børhaug, K., Hunnes, O. R og Samnøy, Å. (2015). *Spadestikk i samfunnsfagdidaktikken.* Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1, 3 og 5-7 (109 s.)

Helle, K., Dyrvik, S., Hovland, E. og Grønlie, T. (2013). *Grunnbok i Norges historie. Fra vikingetid til våre dager.* Oslo: Universitetsforlaget Kap. 1-13 (198 s.)

Knutson, G. W. (2006). *Lange linjer i historien.* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (115 s.)

Krefting, E. (2013). *Vestens Idéhistorie. Modernitetens fødsel. 1600-1800.* Kristiansand: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1-4 (120 s.)

Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere.* 5.utg. Oslo: Universitetsforlaget Kap. 1-2 (37 s.)

Mikkelsen, R. og Sætre, P. J. (2015). *Geografididaktikk i klasserommet.* Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 3 og 5 (51 sider)

Overrein, P. og Madsen, R. (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I Skovholt, K. (Red.) *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser.* (s. 126-169). Oslo: Cappelen Damm Akademisk (43 sider)

Pettersen, Roar C. (2016). *Oppgaveskrivingens ABC. Veileder og førstehjelp for bachelorstudenter.* Oslo: Universitetsforlaget. s. 11-183 (172 sider)

Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis.* 3.utg. Oslo: Gyldendal. Kap. 1-3 (112 s.)

Artikler/bokkapitler som gjøres tilgjengelig på Blakboard:

Blackwell, P. (2010). *A History of Latin America to 1825.* Third edition. Hoboken: Wiley-Blackwell. 97-108; 126-139; 195-224 (56 sider)

Gøbel, E. (2017). Slavehandel under Dannebrog 1647-1806. I Hernæs, P.O. (Red) *Vestafrika – Fortene på Guldkysten*. (s. 184-221). København: Gads Forlag. (38 s.)

Hove, J.O. (2016). Sukkerhuset i Trondheim. Historia og minnet om industrietablering og transatlantisk slavearbeid. Fabrikk og bolig 2016 NTNU 46 – 61 (16 sider)

Halliday, F. (1993). 'Orientalism' and Its Critics. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 20 (2), 145-163.

Lingaas, E. M. (2013). Utvidelsen av verden. I Lingaas, E. M. (Red.) *Vestens idéhistorie. Renessanse og reformasjon. 1350-1600*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (2014) The Upheaval in Western Christendom 1300-1560. I Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (Red.) *A History of Europe in the Modern World*. (49-98). New York: McGraw-Hill Education (49 sider)

Robins, N. (2012). The corporation that changed the world: How the East India Company shaped the modern multinational. *Asian Affairs*, 43 (1), 12-26. DOI: 10.1080/03068374.2012.642512

Skjæveland, Y. (2017). Learning history in early childhood: Teaching methods and children`s understanding. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 18 (1), 8-22 (15 sider)

Thorbjørnsrud, B. (2001). Innledende essay. I Said, E. W. (2001) *Orientalisme*. Oslo: De norske bokklubbene.

Östlund, J. (2014). *Saltets pris. Svenska slavar i Nordafrika och handeln i Medelhavet 1650-1770*. Lund: Nordic Academic Press. Introduktion (23 sider)

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av Utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnslære <https://www.udir.no/kl06/SAF1-03>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til kjennetegn på måloppnåelse for samfunnslære på <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/sluttvurdering/samfunnslag-rettleiande-nasjonale-kjenneteikn-pa-maloppnaling-for-standpunktvurdering-etter-10.-trinn/>

Med forbehold om endringer i nettadresse.

Atlas:

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2004), *The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present*. Penguin Books.

Mikkelsen, R. (red.) 2012. *Atlas for videregående skole*. Oslo: Cappelen Damm.

Grunnskolelærerutdanning (5-10) master 5-årig

Engelsk

MGLU1505 Engelsk 1 (5-10) emne 1

Bailey, S. (2015). *Academic writing. A handbook for international students*. Abingdon, IA: Routledge.

Birkenstein, Cathy & Gerald Graff. *They Say, I Say – The Moves that Matter in Academic Writing with Readings*. WW Norton & Company. ISBN: 9780393631685.

Cowan, R. (2008). *The teacher's grammar of English: A course book and reference guide*. New York, USA: Cambridge University Press. ISBN 9780521007559.

McCloud, Scott. *Understanding Comics: The Invisible Art*. William Morrow Paperbacks. ISBN 9780060976255.

Satrapi, Marjane. *The Complete Persepolis*. Pantheon. ISBN: 9780375714832.

Williams, Tennessee. *A Streetcar Named Desire*. New Directions Paperback. 9780811216029

Kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE)

MGLU1508 KRLE 1 (5-10) emne 1: Vestlige religioner, sekulære livssyn og nyere tids filosofi i samfunn og skole

NB! Tekster og materiale utlevert i forbindelse med forelesninger (papirkopier, lenker på Blackboard til kronikker, artikler, kildetekster osv.) er også pensumstoff.

B: Bok - K: Digitalt kompendium - I: Tilgjengelig på nett

Fagdidaktikk

Andreassen, B.-O. (2016). *Religionsdidaktikk. En innføring.* (2 utg.). Oslo: Universitetsforlaget. **B**

Fuglseth, K. (red.) (2014). *RLE i klemme. En studie av det erfarte RLE-faget.* Trondheim: Akademika forlag. (Kap. 7, 8, 11 & 13). **B**

Iversen, R & L.L Iversen (2018) «Vi bør snakke om religionsstatistikk!» I *Religion og Livssyn. Tidsskrift for Religionslærerforeningen i Norge*, Vol 30 nr 2 i 2018, s. 65-69. **K**

Jørgensen, C. S. (2017). Bør ekskursjoner være del av religions- og livssynsundervisningen? I v. d. Lippe, M. & Undheim, S. (red.), *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget.* Oslo: Universitetsforlaget, s. 144-164. **K**

Lied, L. I., & Lied, S. (2010). Vurdering i RLE. I Engh, K. R. & Dobson, S. (red.), *Vurdering for læring i fag.* Kristiansand: Høyskoleforlaget, s. 124-135. **K**

Midttun, A. (2014). Biter og deler av islam. *Norsk pedagogisk tidsskrift* 5. s. 329-340. **I**
Tilgjengelig fra: https://www.idunn.no/npt/2014/05/biter_og_deler_av_islam

Winje, G. (2014). Grunnleggende ferdigheter i religion, livssyn og etikk (KRLE). I Skovholt, K. (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter.* Oslo: Cappelen Damm akademisk, s. 207-239. **K**

Religion

Domaas, O. E. (1996). Tradisjonens tro: Kristen troslære for lærerstuderter. Oslo: Tano Aschehoug. **B**

Eidhamar, L. G. (2004). Jødedommen. I Eidhamar, L. G. (red). *Religioner og livssyn.* Kristiansand: Høyskoleforlaget, s. 58-108. **K**

- Eriksen, E.-A. V. (2011). Muslim Society Trondheim tar plass i det offentlige rom. *Chaos. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 55. s. 135-152. **K**
- Flaskerud, Ingvild (2010). Bildebruk og bildestrid i islam. *DIN: Religionsvitenskapelig tidsskrift*. ISSN 1501-9934. (3-4), (s 117- 140) (23 sider). **K**
- Gilhus, I. (2009). Hva er religion idag? Religionsbegrep og religionsvitenskap. I Brunvoll, A. & Bringeland, H. (red.), *Religion og kultur: ein fleirfagleg samtale*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget, s. 19-31. **K**
- Kjørven, O. K., & Lindboe, I. M. (2005). *Det nye testamente – en innføring i utvalgte tekster*. Kristiansand: Fagbokforlaget, s. 11-166. **B**
- Kvalvåg, R. (2003). *Fra Moses til Marley. Det gamle testamentets teologi og virkningshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 2, 3, 6, 7 og 9). **B**
- Rian, D. (2011). Jødedommen i Norge. I Jacobsen, K. A. (red.) *Verdensreligioner i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 166-67 & 185-208. **K**
- Vogt, K. (2007). Hva er ISLAM. Oslo: Universitetsforlaget. **B**
- Winje, G. (2012). *Guddommelig skjønnhet. Kunst i religionene*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 4 & 6). **B**

Filosofi, etikk, livssyn

- Bråten, O. M. H. (2018). Worldviews in Norwegian RE. I Sporre, K. Skeie, G. & Ristiniemi, J. 'Life Questions': Existential issues and Worldviews in education. Münster: Waxmann. (15 sider). **K**
- Svare, H. (1997). *I Sokrates' fotspor: Filosofi- og vitenskapshistorie*. (2. utg.). Oslo: Pax, s. 208-239, 259-271 & 283-360. **I** Tilgjengelig fra:
<http://www.nb.no/nbsok/nb/a4bc6baf2a2c6275b17a81951e56d545.nbdigital?lang=no#0>

Hansen Helskog, G.(2007): *Dialogos. Filosofi for ungdomstrinnet 9.trinn. Lærerveiledning*, del 2 og 3. Oslo: Fag og Kultur. **B**

Offentlige dokumenter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. **I**
Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/>

Utdanningsdirektoratet (2008). *Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk*. **I**
Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/rle1-02/>

Arbeidet med fagfornyelsen:

Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/>

Kroppsøving

MGLU1509 Kroppsøving 1 (5-10) emne 1

Bøker:

Brattenborg, S., & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk* (3. utg.). Oslo, Cappelen Damm.

Hollekim, I., & Vingdal, I. M. (2011). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Kvikstad, I. (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Gyldendal Akademisk. (utvalgte kapittel)

Madsen, Ø., & Irgens, P. (2013). *Slik lærer du å svømme*. Bergen: Bodoni forlag.

Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv* (2. utg.). Oslo: Gyldendal undervisning (Utvalgte kapitler).

Nordbotten, G.L.N. (2014). *Barns fysiske utvikling. Hvordan stimulere barns fysiske utvikling?* Oslo: Cappelen Damm.

Steinsland, I., & Fjeld, J. (2002). *Fra lek til friidrett*. Bergen: Fagbokforlaget.

Tonkonogi, M. & Bellardini, H. (2013). *Fysisk trening for barn og ungdom*. Oslo: Akilles.

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2010). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Kompendier:

Bjerke, Ø & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium - Aktiviteter på snø og is*, HiST. Akademia.

Bjerke, Ø. (2017). *Kompendium i turn*. Trondheim. NTNU, ILU

Bjerke, Ø. Vedul-Kjelsås, V. & Jenssen, A.R. (2017). *Kompendium i Basis*. Trondheim: NTNU, ILU.

Jenssen, A.R. (2014). *Leik i skolen*. Trondheim: NTNU, ILU.

Østerlie, O. (2018). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10*, NTNU grafisk senter.

Blackboard/Nettressurs:

Bjørndal, C.R.P (2013). Observasjon som vurderende øye. I. C.R.P. Bjørndal. *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2.utg). Gyldendal Akademisk: Oslo (s.32-63)

Fjørtoft, I. (2009). Læringslandskap: hvordan fysiske omgivelser fremmer fysisk aktivitet, lek og læring. I B.T. Johansen, R. Høigaard og J.B Fjeld *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk* s. 117-130, Høyskoleforlaget, Kristiansand.

Haga M. og Sigmundsson, S. (2013). Motorisk utvikling. I Karlsdottir (Læring – utvikling – læringsmiljø), s119-135.

Helsedirektoratet. (2014). *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. Rapport IS-2170. Hentet fra: <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet/Publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet.pdf>

Iversen, A.S. (2012). *Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter*. Artikkel i bladet Kroppsøving (2)

Norsk resucitasjonsråd. (2015). *Retningslinjer 2015 Basal HLR- barn*. Hentet fra: http://nrr.org/images/pdf/BHLR_pa_barn_Norske_retningslinjer_2015.pdf

Nyheim, May Britt (2010). Fra lek til friidrett basistrening med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/funksjonshemmede/aktivitetsmateriell/2010hefte---friidrett-for-funksjonshemmede.pdf>

Skram, D. (2007). «Syn på leik og læring». I Dag Skram: *Leik og læring i samspill. Pedagogisk arbeid i småskolen*, Det Norske Samlaget, Oslo (publiseres på its learning)

Stallman, R. K., Moran Dr, K., Quan, L., & Langendorfer, S. (2017). From Swimming Skill to Water Competence: Towards a More Inclusive Drowning Prevention Future. International Journal of Aquatic Research and Education, 10(2), 3.

Utdanningsdirektoratet. (2008). *Rundskriv 1- 2008 Forsvarlig svømme- og livredningsopplæring i grunnskoleopplæringen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet fra: <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/finn-regelverk/etter-tema/Innhold-i-opplaringen/Udir-1-2008-Forsvarlig-svomme--og-livredningsopplaring-i-grunnskoleopplaringen/>

Utdanningsdirektoratet. (2015). Læreplan i kroppsøving.

(<https://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/svomming/lareplan-i-kroppsoving-01-08-2015.pdf>).

Vedul-Kjelsås, V. (2014). Se meg, ikke bare se på meg! Motorisk kompetanse, fysisk form og selvoppfatning. *Kroppsøving*, 6, 24-27

Kunst og håndverk

MGLU1511 Kunst og håndverk 1 (5-10) emne 1

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen. Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Bøker

Danbolt, G. (2002). *Blikk for bilder: om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo: Abstrakt forlag. Finnes også som: Danbolt, Gunnar (1999). *Blikk for bilder: formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo, Norsk kulturråd.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget.

Frisch, N. S. (Red.). *Tegningen lever! Nye dialogiske perspektiv på tegneundervisning i grunnskolen*. Oslo: Akademisk forlag.

Haabesland, A. Å., & Vavik, R. E. (2000). *Kunst og håndverk: hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget.

Kleiner, Fred S. (2012) *Gardner's Art Through the Ages: A Concise Global History*. (ISBN13: 9781133490609)

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget

Offentlige dokumenter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Utdanningsdirektoratet: Den generelle delen av læreplanen, 1993. Tilgjengelig fra:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/generell-del-av-lareplanen/>

Andre lenker

Europas kunsthistorie:

http://www1.uis.no/fag/learningspace_kurs/Guide/tidslinjer/Kunsthistorie/swfviewer.htm

Tilleggskilder

Bagnall, B. (1987). *Tegne - male: et komplett kurs.* Oslo: Teknologisk forlag.

Itten, J. (2008). (1995). *Farvekunsten og dens elementer. Subjektive opplevelser og objektive kunnskaper som veiledning til kunsten.* Forsythia forlag. (ISBN-13: 9788291004334)

Kunst i offentlige rom i Trondheim: <https://www.trondheim.no/kunst-i-offentlige-rom>

Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd.* Oslo: Abstrakt forlag.

Danbolt, G. (2014). *Frå modernisme til det kontemporære: tendensar i norsk samtidskunst etter 1990.* Oslo: Samlaget.

Fjørtoft, M. (2008). *Digital fotografi i praksis* (4. utg.). Tingvoll: Abrakadabra.

Gombrich, E. H. (2007). *Kunstens historie* (Ny rev. og udvidet utg.). København: Gyldendal.
Finnes også som:

Gombrich, E. H. (2003). *Verdenskunsten* (4. utg.). Oslo: Aschehoug. Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1996). *Verdenskunsten* (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug. Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1992). *Verdenskunsten* (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Teigen, T. (1992). *Frihåndstegning.* Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Matematikk

MGLU1504 Matematikk 1 (5-10) emne 2

Bøker:

Birkeland, P., Breiteig, T., & Venheim, R. (2018). *Matematikk for lærere 2* (6. utg.). Oslo: Universitetsforl.

Hansen, H. (2013). *Matematik for lærerstuderende. Geometri*. Frederiksberg: Forlaget Samfunds litteratur.

Skott, J., Jess, K., & Hansen, H. C. (2008). *Matematik for lærerstuderende: Delta: fagdidaktik*. Frederiksberg: Forlaget Samfunds litteratur.

Van de Walle, J. A., Karp, K., & Bay-Williams, J. M. (2015). *Elementary and middle school mathematics: teaching developmentally* (9. utg.). Essex: Pearson.

Artikler/enkeltkapitler vil komme i tillegg.

MGLU2503 Matematikk 2 (5-10) emne 2

Bøker

Matematikk for lærere 2 - kap. 11-13 (Per Arne Birkeland, Trygve Bretieg, og Rolf Venheim)

Matematik for lærerstuderende - Stokastik: 4.-10. Klasse - kap 1-9 + kapittel om kombinatorikk (John Schou, Kristine Jess, og Hans Christian Hansen)

Sannsynlighetsregning og statistisk metodelære - kap. 1-10 (Lysø)

Artikler/enkeltkapitler

Castro, C. S. (1998). Teaching probability for conceptual change. *Educational studies in mathematics*, 35(3), 233-254

Chernoff, E. J., & Zazkis, R. (2011). From personal to conventional probabilities: from sample set to sample space. *Educational Studies in Mathematics*, 77(1), 15-33.

Jones, G. A., Langrall, C. W., Thornton, C. A., & Mogill, A. T. (1997). A framework for assessing and nurturing young children's thinking in probability. *Educational Studies in Mathematics*, 32(2) 101-125.

Jones, G. A., Langrall, C. W., Thornton, C. A., & Mogill, A. T. (1999). Students' probabilistic thinking in instruction. *Journal for Research in Mathematics Education*, 487-519.

Shaughnessy, J. M. (2007). Research on statistics learning and reasoning. I F.K. Lester (red.): Second handbook of research on mathematics teaching and learning,

Utdelte artikler/kapitler kan komme i tillegg

Musikk

MGLU1510 Musikk 1, emne 1 (5-10): Musisering og ledelse

Hovedlitteratur:

Amsrud, A. & Bjørnstad, T. (Red.). (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Djupdal, K. (1999). *Musikkteori* (3. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Hanken, I. M. & Johansen, G. (2013). *Musikkundervisningens didaktikk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Johansen, K. L. (2005). *Komponering: kunnskap & kreativitet: idésamling og lærebok for lærere og lærerstuderter*. Oslo: Musikk i skolen

Kvidal, H. (2009). Å være digital i musikkfaget. I H. Otnes (Red.), *Å være digital i alle fag* (s. 209-224). Oslo: Universitetsforlaget.

Ophus, T. (2011). *Nyt notene! Musikkteori og hørelære gjennom sang, spill og bevegelse*. Oslo: Norsk Musikforlag.

Kompendium og noter til praktisk musisering vil bli gitt ut ved semesterstart

Offentlige dokumenter:

Utdanningsdirektoratet (2006). *Læreplan i musikk* (MUS1-01). Hentet fra:

<https://www.udir.no/kl06/MUS1-01>

Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.

Tilleggsliteratur:

Angelo, E. & Sæther, M. (2017). *Eleven og musikken*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bøe, O.-M. & Johansen, K. L. (2006). *Musikkisum 7: Lærerens bok*. Oslo: Cappelen.

Sætre, J. H. & Salvesen, G. (Red.). (2010). *Allmenn musikkundervisning: Perspektiver på praksis*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Naturfag

MGLU1506 Naturfag 1 (5-10) emne 1

Bøker:

Hannisdal, M. & Ringnes V. (2013). *Kjemi for Lærere*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Callin, P., Pålsgård, J. Stadsnes, R. & Tellefesn, C.W. (2012). *ERGO Fysikk 1*. Aschenhoug.

Hewitt, P.G., Lyons, A.A., Suchocki, J.A. & Yeh, J. (2014). *Conceptual Integrated Science, Second Edition, International Edition*. Harlow, England: Pearson Education Limited.

Artikler/enkeltkapitler/nettressurser vil komme i tillegg.

Anbefalt tilleggsliteratur:

Koch, J. (2013). *Science Stories: Science Methods for Elementary and Middle School Teachers, 5th Edition, International Edition*. Wadsworth Cengage Learning. ISBN-13: 978-1-33-48956-6.

Angell, C., Bungum, B., Henriksen, E.K., Kolstø, S.D., Persson, J. & Reinstrøm, R. (2011). *Fysikk-didaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Knain, E. & Kolstø, D. (red) (2011). *Elever som forskere i naturfag*. Universitetsforlaget.

Norsk

MGLU1502 Norsk 1 (5-10) emne 2: Lesing, skriving og munnlegheit

Bøker og artiklar

Blikstad-Balas, M. (2016). *Literacy i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. Innleiing og kapittel 1 (33 s.).

Bråten, I. (red.). (2007). *Leseforståelse. Lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag.

Bråten, I. Leseforståelse – innledning og oversikt. (11 s.).

Bråten, I. Leseforståelse – komponenter, vansker og tiltak. (37 s.).

*Bull og Kajder (2004). Digital Storytelling in the Language Arts Classroom.

Fuglestad, Hoem og Håland (2017). *God leseplanlegging*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kapittel 1-3. (61 s.).

Igland, M.-A. Norskfaget i grunnskulelærarutdanninga. (8. s.) I M.-A. Igland, M.-A. og M. Nygård (2017). *Norsk 5-10. Språkboka*. Oslo: Universitetsforlaget.

Iversen, H. M. og Otnes, H. (2016). *Å lære å skrive. Tekstkompetanse i norskfagets skriveopplæring*. Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 100 s. relevante kapitler).

Kringstad, T. og Kvithyld, T. (2013). Fem prinsipper for god skriveopplæring. I Bedre skole 2/2013: http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/PDF/5prinsipp_Kringstad_Kvithyld.pdf (9 s.).

Kverndokken, K. (2016). «Love gifts til menneskene. Om muntlige fortellinger, muntlige fortellere og elevers muntlige fortellingsskaping». I Kverndokken, K. (red.). (2016). *101 måter å fremme muntlige ferdigheter på. Om muntlig kompetanse og muntlighetsdidaktikk*. Bergen: Fagbokforlaget. (16 s.)

Kvithyld, T. og Aasen, A. J. (2011). Fem teser om funksjonell respons. I Viden om læsning 9/11: http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/PDF/Trygve_Kvithyld_Arne_Johannes_Aasen1.pdf (7 s.).

Kvithyld, T., Kringstad T., & Melby, G. (2014). Gode skrivestrategier – på mellomtrinnet og ungdomstrinnet. Oslo: Cappelen Damm akademisk. 88 s.

*Lorentzen, V. (2014). Skjermopptak – et vindu inn i elevenes skriveprosess: «Hvis æ bruke tankekart eller nå sånt [...] – da hekse æ mæ sjøl» i T. Kringstad og T. Kvithyld (red.). *Vurdering av skriving*. Bergen: Fagbokforlaget

*Normann, A. (2015). Digitale fortellinger som kreativ tekstproduksjon i skolen. I Norsklæreren 2015/2. https://issuu.com/norsklaerer/en/docs/norsklaereren_2-15_lr

*Otnes, H. (2010). Vurdering av digitalt sammensatte tekster. I H. Hestnes og L.V. Sandvik (red.). *Vurdering – Språkfag 2., idéhefter for lærere*.

Penne, S. & Hertzberg, F. (2015). *Muntlige tekster i klasserommet*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. 146 s.

Roe, A. (2014). *Lesedidaktikk – etter den første leseopplæringa*. Oslo: Universitetsforlaget.

*Roe, A., Ryen, J. A. og Weyergang, C. (2018). *God leseopplæring med nasjonale prøver. Om elevers leseutfordringer i et mangfold av tekster*. Oslo: Universitetsforlaget. Forord, innleiing, kap.1 og 2. s. 7-47.

*Skaftun, Wagner og Aasen (2015). Fagovergripende og fagspesifikke kompetanser i fremtidens skole – en besøkelsestid for norskfaget? I Norskklæreren 2015/2.

http://www.norskundervisning.no/wp-content/uploads/2016/02/NL2-15_Skaftun_Wagner_Aasen.pdf

*Skjelbred, D., Askeland, N., Maagerø, E. og Aamotsbakken B. (2017). *Norsk lærebokhistorie. Allmueskolen – folkeskolen – grunnskolen 1739-2013*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 9-14, 313-339, 419-427 og 491-526).

*Skovholt, K. Grunnleggende ferdigheter i alle fag. I K. Skovholt (red.). (2014). *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

*Smidt, J. (red.). (2009). *Norskdidaktikk: ei grunnbok* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget:
Smidt, J. Ulike syn på skriving og skriveutvikling, s. 312-316. 4 sider

Torvatn, A. Sjangeropplæring – eksplisitt eller implisitt? s. 317-323. 6 s.

Matre, S. Arbeid med «munnlege tekstar». s. 208-210. 3 s.

Matre, S. Klassesamtale. s. 211-220. 9 s.

Matre, S. Gruppessamtalar. s. 221-235. 14 s.

Matre, S. Munnleg språkbruk – didaktisk refleksjon. s. 236-239. 4 s.

Solheim, R. og Hårstad, S. Det norske språklandskapet: variasjon i tale og skrift. I Igland, M.-A. og M. Nygård (red.). I Norsk 5-10: Språkboka. Universitetsforlaget

Solheim, R. (2009). Frå tankekart til tekst. Om bruk av og frigjering frå mønster og modellar i skriveopplæringa. I G.Å. Vatn, I. Folkvord & J. Smidt (red.), *Skriving i kunnskapssamfunnet* (s. 61-73). Trondheim: Tapir akademisk forlag. 12 s. Finst og her:

http://www.skridesenteret.no/uploads/files/tankekart_til_tekst.pdf

Nettressursar og offentlege dokument:

*Fridtun, K. (2013). *Nynorsk med Kristin. (1-8)*. Finst her:
<https://video.adm.ntnu.no/serier/4fe2d4d3da3c1>

*Gutar, jenter og lesing. Tre tekstar om lesing og kjønn:

Gilje, T. M. *Å lese kjønn og lesekjønn*. Språkløyper (3 s.).

Rangnes, B. S. og Nielsen, I. *Er kjønn substantiv eller verb?* Språkløyper. (3 s.).

Rangnes, B. S. og Nielsen, I. *Lesing og kjønn*. Språkløyper. (2 s.).

Finst her: <http://sprakloyper.uis.no/category.php?categoryID=21944>

Kunnskapsdepartementet. (2013) *Læreplanen i norsk (NOR1-05)*. Finst her:
<http://www.udir.no/kl06/NOR1-05> (14 s.)

*NESH (2016) *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Del B. Hensyn til personer (10 s.). Finst her:
https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/60125_fek_retningslinjer_nesh_digital.pdf

Primærttekster

Samtidslyrikk og noveller finst på Blackboard.

MGLU2501 Norsk 2 (5-10) vår 20191: Literacy, språk og litteratur

Faglitteratur

*Aadland, E. (2013) Sangen, stemmen og teksten – om sanglyrikk. I O. Karlsen (red.) *Nordisk samtidspoesi: Særlig forholdet mellom musikk og lyrikk*. Vallset: Oplandske bokforlag

Bach, C. (2015). Eksamensoppgaver i norsk etter 13 år. Sensorstemmer fra våren 2012 og våren 2014. I H. Otnes. Å invitere elever til skriving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver. Bergen: Fagbokforlaget.

Bakken, J. (2014). Retorikk i skolen (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

*Blikstad-Balas, M. (2016). Literacy i skolen. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 3.

*Dagsland, Sindre; Harstad, Ola. (2014) Gentle Steps and Smiles - Mellom flerstemmighet og autoritet. *Litteraturtidsskriftet Lasso*.

*Dewilde, J. og Igland, M.-A. (2015). No problem, janem. I A. Golden og E. Selj (red.). *Skriving på norsk som andrespråk. Vurdering, opplæring og elevenes stemmer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Diesen, E. (2018) Raplyrikk. I A. S. Larsen, B. Wicklund & I. Sørensen (red.) *Norsk 5-10: Litteraturboka*. Oslo: Universitetsforlaget.

*Harstad, Ola (2017). Et forsøk på å skissere en norskfaglig begivenhetstenkning. *Norsklæreren - tidsskrift for språk, litteratur og didaktikk*. Vol. 41 (2).

*Helander, Nils Øivind (2009). *Samisk språk og samiske språkforhold - med særlig vekt på nordsamisk*. I: Tove Bull & Anna-Riita Lindgren (red.) *De mange språk i Norge*. Novus forlag.

*Karlsen, O. (2013) Prøysens ordmusikk. Eksemplet ”Lillebrors vise” (1949). I O. Karlsen (red.) *Nordisk samtidspoesi: Særlig forholdet mellom musikk og lyrikk*. Vallset: Oplandske bokforlag.

¹ Tekster merket med stjerne er tilgjengelige via lenke, eller vil bli gjort tilgjengelige på BB.

*Kvistad, A.H. og Smemo, J. (2015). *Den gode skriveoppgaven?* I H. Otnes. Å invitere elever til skriving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver. Bergen: Fagbokforlaget.

*Magga, Ole-Henrik. (2005). *Indigenous Education*. i: Childhood Education, 2005;81(6).

*McCloud, S. (1993). *Understanding comics. The invisible art*. New York: Harper Collins Publishers Inc. Kap. 9. Putting it all together.

*Maagerø, E. & Tønnesen, E.S. (2014). *Multimodal tekstkompetanse*. Oslo: Portal akademisk. De multimodale språkfagene.

*Maagerø, E. & Winje, G. (2010). *Multimodalitet og læremidler*. I D. Skjelbred og B. Aamotsbakken (red.). Lesing av fagtekster som grunnleggende ferdighet. Oslo: Novus forlag

Mæhlum, B. og Røyneland, U. (2012): *Det norske dialektlandskapet*. Oslo: Cappelen. Kap. 1, 2 og 4.

Mæhlum, B., Røyneland, U., Akselberg, G., & Sandøy, H. (2008). *Språkmøte: innføring i sosiolingvistikk* (2. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag. kap. 1-3 og 7.

van Ommeren, R. (2017). *Språkets symbolkraft: Språkholdninger og språklige ideologier*. I Igland, M.-A. og M. Nygård (red.): Norsk 5-10: Språkboka. Universitetsforlaget

*Olsen, Torjer A., Hilde Sollid, & Åse Mette Johansen. (2017). *Kunnskap om samiske forhold som integrert del av lærerutdanningene*. Acta Didactica Norge, vol.11(2).

*Otnes, H. (2009). *Digital tekstsakping – hva er målet?: kompetanse mål, delmål, vurderingskriterier, kjennetegn*. I O. K. Haugaløkken, L. S. Evensen, F. Hertzberg & H. Otnes (red.), Tekstvurdering som didaktisk utfordring (s. 150–160). Oslo: Universitetsforlaget. (10 s.)

*Otnes, H. (2015). Skriveoppgaver under lupen. I H. Otnes. Å invitere elever til skriving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver. Bergen: Fagbokforlaget.

Samoilow, T. og van Ommeren, R. (2018). *Tverrdisiplinert arbeid med tekst. Eksemplet SKAM*. I: Ann Sylvi Larsen, Beret Wicklund & Ivar Sørensen (red.) Norsk 5-10 Litteraturboka. Universitetsforlaget.

*Selj, E. (2015). *Skrivekyndighet og de nye skriverne i utdanningssystemet*. I A. Golden og E. Selj (red.). Skriving på norsk som andrespråk. Vurdering, opplæring og elevenes stemmer. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (15 s.)

*Skarstein, D. (2017). *Skam – eit Ibsensk melodrama med didaktiske moglegheiter*. Norsklæreren 41 (1).

*Smidt, J. (2015). *Kreative tekster? – Iallfall kreative norsklærere og (kan vi håpe) kreative elever*. I Norsklæreren - tidsskrift for språk, litteratur og didaktikk. Vol 39 (2).

*Solberg, O. (2007). *Inn i eventyret: norsk og europeisk forteljekunst*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. Kapitlene: «Eventyret som genre» og «Eventyrtolkning og eventyrteoriar».

Solheim, R. & Hårstad, S. (2017). *Det norske språklandskapet – variasjon i tale og skrift*. I Igland, M.-A. og M. Nygård (red.). I Norsk 5-10: Språkboka. Universitetsforlaget

Warberg, S. (2018). *Grafisk litteratur*. I: Ann Sylvi Larsen, Beret Wicklund & Ivar Sørensen (red.) Norsk 5-10 Litteraturboka. Universitetsforlaget.

Wicklund, B. (2018). *Samisk litteratur i norskfaget*. I: Ann Sylvi Larsen, Beret Wicklund & Ivar Sørensen (red.) Norsk 5-10 Litteraturboka. Universitetsforlaget.

Wicklund, B. (2018). *Noveller og novellearbeid*. I: Ann Sylvi Larsen, Beret Wicklund & Ivar Sørensen (red.) Norsk 5-10 Litteraturboka. Universitetsforlaget.

Utdrag fra avhandlingene til Harstad og Diesen (ca. 50 sider) blir gjort tilgjengelige på Blackboard.

Totalt ca. 800 sider. I tillegg kommer godkjent liste over selvvalgt litteratur knyttet til semester-oppgaven.

Primærttekster

Grimm, Jacob (1970). *Rødhette*. Oslo: Gyldendal. Tilgjengelig på nett via Ibsen, H. ([1879] 2005). Et dukkehjem. Oslo: Gyldendal

Nasjonalbiblioteket: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2011101208095

Kvammen, Anders N. (2016). *Ungdomsskolen*. Oslo: No Comprendo Press

Spiegelman, A. (2017). *Maus. en overlevendes fortelling*. Oslo: Minuskel forlag

Et utvalg på 10-15 sanger knyttet til lydlandskapsprosjektet vil legges ut på Blackboard. Noveller og kortprosa legges ut på Blackboard.

Annet

NRK (2016). Skam, utvalgte episoder og tekster knyttet til sesong 2.

Merk: Artikler og enkeltkapittel vil komme i tillegg. Dette blir oppgitt ved semesterstart.

Pedagogikk

MGLU2512 Pedagogikk og elevkunnskap 2 (5-10)

Brandtzæg, I., Torsteinson S. og Øiestad G. (2016). *Se eleven innenfra. Relasjonsarbeid og mentalisering på barnetrinnet*. Oslo: Gyldendal Akademiske

Lund, A. B. (2017). *Mangfold gjennom anerkjennelse og inkludering i skolen*. Oslo: Gyldendal Akademiske. (Kap 2, 3, 12)

Uthus, M. (2017). *Elevenes psykiske helse i skolen. Utdanning til å mestre egne liv*. Oslo: Gyldendal Akademiske. (Kap. 1-9)

Kompendium, 2.studieår

Aagre, W. (2014). *Ungdomskunnskap – hverdagslivets kulturelle former*. (2. utg). Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 2)

Aagre. (2018). Ungdommens danningskilder: Et historisk blikk på noen hovedveger og sideveger I: Øksnes, Sundsdal & Haugen (Red.) *Ungdom, danning og fellesskap*. Oslo: Cappelen Damm. (s. 188-207).

Befring, E. (2016). Lærevansker og underytelse i skolen. I: Grunnbok i spesialpedagogikk. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 152-161)

Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag. (Kap. 1 og 2)

Håstein, H. og Werner, S. (2014). Tilpasset opplæring i fellesskapets skole. I: Bunting, M. (red.) *Tilpasset opplæring – i forskning og praksis*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (Kap. 2)

Jensen, R. (2016). Kollektiv læring og skolebasert kompetanseutvikling. Vallset: Oplandske Bokforlag. (Kap. 1)

Johannessen, B. og Skotheim, T. (2018). Taushetsplikten i arbeid med barn og unge: I: *Barn og unge i midten. Tverrfaglig og tverretatlig arbeid i bar og unges oppvekst*. Oslo: Gyldendal Akademiske. (kap. 6)

Lidén, H. (2001). Underforstått likhet. Skolens håndtering av forskjeller i et flerkulturelt samfunn. I: Lidén, H., Lien, M. & Vike, H.). *Likhetens paradokser. Antropologiske undersøkelser i det moderne Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 68-85).

Meld. St. 28 (/2015-2016). Skolemeldingen. Kortversjon av meldingen.

Nielsen, H. B. (2014). Forskjeller i klassen – Nye perspektiver på kjønn, klasse og etnisitet i skolen. I: Nielsen H. B. (red.). *Nye perspektiver på kjønn og skole i forandring*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 11)

Ohnstad, F.O. (2012). Lærerprofesjonen og profesjonsetikk. I: Postholm, M., Haug, P., Munthe, E. & Krumsvik, R. *Lærere i skolen som organisasjon*. Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget. (s. 209-242).

Søftestad, S. (2018): *Grunnbok i arbeid med seksuelle overgrep mot barn*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 75-94, 132-141)

Wikene L. G. (2014). Klasseledelse – ingeniørkunst eller pedagogikk? I: C. R. Haugen & T.A. Hestbek (red.), *Pedagogikk, politikk og etikk. Demokratiske utfordringer i norsk skole*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 261-274).

Øksnes, M. og Sundsdal, E. (2014). Disiplinert demokrati. I: C. R. Haugen & T. A. Hestbek (red.), *Pedagogikk, politikk og etikk. Demokratiske utfordringer i norsk skole*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 250-260).

Nettbaserte dokument:

Opplysningsplikt til barnevernet og barnevernets adgang til å gi opplysninger (2006). Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bld/bro/2006/0003/ddd/pdfv/270272-web_opplysn.pdf

Veilederen Spesialundervisning (2014). Oslo: Utdanningsdirektoratet.

Tilgjengelig fra:

<http://www.udir.no/Regelverk/tidlig-innsats/Veilederene-i-fulltekst/Spesialundervisning/>

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra:

https://www.utdanningsforbundet.no/upload/L%C3%A6rerprof_etiske_plattform_plakat%20A3%20bm_ny%2031.10.12.pdf

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter (2012). Oslo: Utdanningsdirektoratet. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/Forsok-og-pagaende-arbeid/Lareplangrupper/Rammeverk-for-grunnleggende-ferdigheter/>

Læreplanverket for kunnskapsløftet. (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/lareplaner/kunnskapsloftet/>

Opplæringsloven (1998). Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa

Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Anbefalt tilleggs litteratur

Bjørndal, C.R.P. (2013). *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning.* Oslo: Gyldendal Akademisk.

Lauvås, P. & Handal, G. (2015). Utvikling av praktisk yrkesteori. I: Veiledning og praktisk yrkesteori. Oslo: Cappelen Damm. (s. 21 – 38).

Sælebakke (2018): *Livsmestring og helse i et relasjonelt perspektiv.* Oslo: Gyldendal. (Kap. 1)

Meld. St.16 (2006/2007). Og ingen sto igjen – Tidlig innsats for livslang læring. Oslo:

Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra:

<https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/stmeld-nr-16-2006-2007-/id441395/?docId=STM200620070016000DDDEPIS&ch=1&q=>

Meld. St.18 (2011). *Læring og fellesskap: tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn,*

unge og voksne med særlige behov (Meld. St.18, 2010-2011). Oslo: Regjeringen.

Tilgjengelig fra:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st-18-20102011.html?id=639487>

Meld. St. 22 (2011). *Motivasjon - mestring - muligheter: ungdomstrinnet* (Meld. St. 22, 2010-

2011). Oslo: Regjeringen. Tilgjengelig fra:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st-22-2010-2011.html?id=641251>

Meld. St. 28 (2015-2016). Fag – fordypning – forståelse. Oslo: Regjeringen. Tilgjengelig fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/e8e1f41732ca4a64b003fca213ae663b/no/pdfs/stm201520160028000dddpdfs.pdf>

Meld.st. 21 (2016-2017). Lærelyst - tidlig innsats og kvalitet i skolen. Oslo: Regjeringen.

Tilgjengelig fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/71c018d2f5ee4f7da7df44a6aae265bc/no/pdfs/stm201620170021000dddpdfs.pdf>

Nova Rapport 8/16. (2016). *Ungdata. Nasjonale resultater 2016.* Høgskolen i Oslo og

Akershus. Tilgjengelig fra: <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2016/Ungdata-2016.-Nasjonale-resultater>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg.

Samfunnssfag

MGLU1507 Samfunnssfag som vitenskaps- og skolefag (5-10)

Bøker/kapitler i bøker:

Andresen, A., Rosland, S., Ryymin, T. og Skålevåg, S. A. (2015). *Å gripe fortida. Innføring i historisk forståing og metode.* Oslo: Det norske samlaget. Kap. 1-3 og 5 (126 s.)

- Bratberg, Ø. (2017). *Tekstanalyse for samfunnsvitene*. 2.utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk Kap.2
- Børhaug, K., Hunnes, O. R og Samnøy, Å. (2015). *Spadestikk i samfunnsfagdidaktikken*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1, 3 og 5-7 (109 s.)
- Helle, K., Dyrvik, S., Hovland, E. og Grønlie, T. (2013). *Grunnbok i Norges historie. Fra vikingetid til våre dager*. Oslo: Universitetsforlaget Kap. 1-13 (198 s.)
- Knutsen, G. W. (2006). *Lange linjer i historien*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (115 s.)
- Krefting, E. (2013). *Vestens Idéhistorie. Modernitetens fødsel. 1600-1800*. Kristiansand: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1-4 (120 s.)
- Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere*. 5.utg. Oslo: Universitetsforlaget Kap. 1-2 (37 s.)
- Mikkelsen, R. og Sætre, P. J. (2015). *Geografididaktikk i klasserommet*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 3 og 5 (51 sider)
- Overrein, P. og Madsen, R. (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I Skovholt, K. (Red.) *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*. (s. 126-169). Oslo: Cappelen Damm Akademisk (43 sider)
- Pettersen, Roar C. (2016). *Oppgaveskrivingens ABC. Veileder og førstehjelp for bachelorstudenter*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 11-183 (172 sider)
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. 3.utg. Oslo: Gyldendal. Kap. 1-3 (112 s.)

Artikler/bokkapitler som gjøres tilgjengelig på Blakboard:

- Blackwell, P. (2010). *A History of Latin America to 1825*. Third edition. Hoboken: Wiley-Blackwell. 97-108; 126-139; 195-224 (56 sider)
- Gøbel, E. (2017). Slavehandel under Dannebrog 1647-1806. I Hernæs, P.O. (Red) *Vestafrika – Fortene på Guldkysten*. (s. 184-221). København: Gads Forlag. (38 s.)
- Hove, J.O. (2016). Sukkerhuset i Trondheim. Historia og minnet om industrietablering og transatlantisk slavearbeid. Fabrikk og bolig 2016 NTNU 46 – 61 (16 sider)
- Halliday, F. (1993). 'Orientalism' and Its Critics. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 20 (2), 145-163.
- Linggaas, E. M. (2013). Utvidelsen av verden. I Lingaaas, E. M. (Red.) *Vestens idéhistorie. Renessanse og reformasjon. 1350-1600*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (2014) The Upheaval in Western Christendom 1300-1560. I Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (Red.) *A History of Europe in the Modern World*. (49-98). New York: McGraw-Hill Education (49 sider)

Robins, N. (2012). The corporation that changed the world: How the East India Company shaped the modern multinational. *Asian Affairs*, 43 (1), 12-26. DOI: 10.1080/03068374.2012.642512

Skjæveland, Y. (2017). Learning history in early childhood: Teaching methods and children`s understanding. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 18 (1), 8-22 (15 sider)

Thorbjørnsrud, B. (2001). Innledende essay. I Said, E. W. (2001) *Orientalisme*. Oslo: De norske bokklubbene.

Östlund, J. (2014). *Saltets pris. Svenska slavar i Nordafrika och handeln i Medelhavet 1650-1770*. Lund: Nordic Academic Press. Introduktion (23 sider)

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av Utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnssfag <https://www.udir.no/kl06/SAF1-03>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til kjennetegn på måloppnåelse for samfunnssfag på <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/sluttvurdering/samfunnssfag-rettleiande-nasjonale-kjenneteikn-pa-maloppnning-for-standpunktvurdering-etter-10.-trinn/>

Med forbehold om endringer i nettadresse.

Atlas:

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2004), *The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present*. Penguin Books.

Mikkelsen, R. (red.) 2012. *Atlas for videregående skole*. Oslo: Cappelen Damm

Grunnskolelærerutdanning (1-7) 4-årig

Kroppsøving

LGU140028 Kroppsøving 2 (1-7)

Bøker:

- Kvikstad, I. (red.) (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Gyldendal akademisk.
- Patel, R., & Davidson, B. (1995). *Forskningsmetodikkens grunnlag: å planlegge, gjennomføre og rapportere en undersøkelse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008032704032
- Rose, D.J & Christina, R.W. (2006). *A Multilevel Approach to the study of Motor Control and Learning*. 2nd Ed. San Fransisco: Pearson, Benjamin Cummings (utvalgte kapitler).
- Sigmundsson, H.(red.) (2008). *Læring og ferdighetsutvikling*. Tapir Akademisk Forlag
- Skaalvik, E.M. og Skaalvik, S. (2015). *Motivasjon for læring. Teori og praksis*. Universitetsforlaget, Oslo.
- Steinsholt, K & Gurholt, K. P. (red.) (2010), *Aktive liv: idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelses*. Trondheim: Tapir akademisk
- Vinje, E. (2016). *Kroppsøvingsdidaktiske utfordringer*. Cappelen Damm: Oslo. (kap.3 - 8)
- Wirhed, R. (2012). *Anatomi med rörelselära och styrketräning*. 4.utg. Bjursås: Harpoon Publications AB.

Bøker:

- Bjerke, Ø. & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium. Aktiviteter i snø og is*. Akademika forlag

Blackboard/Nettressurs:

- Arnesen, T. E., Nilsen, A., Leirhaug, P. E (2013). "Den læreplanen som ikke kan tilpassast mi undervisning, finst ikke.": vurdering og undervisning i kroppsøving etter kunnskapsløftet. *Tidsskriftet FoU i praksis*, 7, s 9-32. <http://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/225309>

- Bjerke, Ø., & Vereijken, B. (2007). *Promoting motor skills in school children and adolescents*. I J. Liukkonen (red.), *Psychology for physical educators: student in focus* (2nd ed., s. 219-237). Champaign, Ill.: Human Kinetics.

- Breivik, G. (2013). *Jakten på et bedre liv. Fysisk aktivitet i den norske befolkningen 1985-2011*, s.11-37., Universitetsforlaget, Oslo

- Jakobsen, A. M. (2012) Motivasjonsteori som utgangspunkt for å skape et best mulig læringsmiljø i kroppsøving. <http://idrottsforum.org/jakobsen121010/>

- Jenssen, A. R (2015). *Ball K2*. Trondheim: NTNU
- Jenssen, A.R (2014). *Fysisk aktiv læring – Utfordringer i uterommet*. Trondheim: NTNU.
- Mehus, I. (2016). Fysisk aktivitet og skoleprestasjoner. I Seippel, Sisjord & Strandbu (red): *Ungdom og idrett*. Cappelen Damm Akademisk, Oslo, s 269-286.
- Loland. S. (2003). *Kroppsnyt, idrett og mosjon*:
http://idrottsforum.org/articles/loland/loland031009_1.pdf
- Lyngstad, I. (2010). "Ribbevegglopere" i kroppsøving. I T. M. Guldal, C. F. S. Dons, Sturla, T. Solhaug & R. Tromsdal (red.), FoU i praksis 2009: rapport fra konferanse om praksisrettet FoU i lærerutdanning: Levanger, 23. og 24. april 2009 (s. 151-162). Trondheim: Tapir akademisk forlag.
- Ommundsen, Y. (2009). Hvem er talentene, må vi spesialisere tidlig, og hva er en god trener? Spenningsfelt mellom barne- og ungdomsidrett og eliteidrett. I B.T.Johansen, R.Høigaard & J.B. Fjeld (red): *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk*. (s163-194). Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Sandseter, Ellen Beate Hansen. (2009). Affordances for Risky Play in Preschool: The Importance of Features in the Play Environment. *Early Childhood Education Journal*, 36(5), 439-446.
- Ulleberg, H.P. (2015). Skolegården som læringsmiljø. I Karlsdottir, R. og Hybertsen, I. D.(red.) *Læring, utvikling, læringsmiljø. En innføring i pedagogisk psykologi*. Bergen: Fagbokforlaget
- Østerlie, O. (2017). *Dans som verktøy i kroppsøving*. Publiseres på Blackboard.
- Whithead, M. (2014). Physical Literacy, kroppsøvingsfaget og kroppsøvingslæreren. I I.M. Vingdal *Fysisk aktiv læring*, s 81-95, Gyldendal Akademiske: Oslo.

I tillegg kommer litteratur/presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse legges på emnerom i Blackboard.

Naturfag

LGU14011 Naturfag 2 (1-7)

A. Faglitteratur:

Dahlin, L. K., Svorkmo, A-G., & Voll L.O. (2013). *Teknologi og design i skole*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Grimenes, A. A., Jerstad, P., & Sletbak, B. (2011). *Grunnleggende fysikk for universitet og høgskole*. Oslo: Cappelen Damm.

Eller:

Callin, P. et al. (2012). *Ergo: [Fysikk 1]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.
og Callin, P. et al. (2012). *Ergo: [Fysikk 2]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Callin, P. et al. (2007-08). *Ergo: Fysikk 1: Grunnbok*. Oslo: Aschehoug.
og Callin, P. et al. (2007-08). *Ergo: Fysikk 2: Grunnbok*. Oslo: Aschehoug.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). *Biologi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2011). *Kjemi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Mork, S. M., & Erlien, W. (2017). *Språk, tekst og kommunikasjon i naturfag*. (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget.

Finnes også som:

Mork, S. M., & Erlien, W. (2010). *Språk og digitale verktøy i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Ringnes, V., & Hannisdal, M. (2014). *Kjemi fagdidaktikk: kjemi i skolen* (3.utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Finnes også som:

Ringnes, V., & Hannisdal, M. (2006). *Kjemi fagdidaktikk: kjemi i skolen* (2.utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Sinnes, T.A. (2015). Utdanning for bærekraftig utvikling - Hva, hvorfor og hvordan? Oslo: Universitetsforlaget.

Steen, B.-G. (2009). *Gyldendals tabeller og formler i kjemi: kjemi 1 og kjemi 2*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Marianne, M., Haug, B.S., Mork, S.M. & Sørvik, G.O. (2016). *På forskerfotter i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på BlackBoard.

Anbefalt støttelitteratur:

Alfsen, K. H., Hessen, D. O., & Jansen, E. (2013). *Klimaendringer i Norge: forskernes forklaringer*. Oslo: Universitetsforlaget.

Angell, C. B., Bungum, B., Henriksen, E. K., Kolstø, S. D., Persson, J., & Renstrøm, R. (2011). Fysikkdidaktikk. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Angell, C., Flekkøy, E. G., & Kristiansen, J. R. (2011). *Fysikk for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Brady, J. E. (2004). *Generell kjemi: grunnlag og prinsipper* (2. utg.). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Eller:

Sire, J. (1998). *Chemica: lærebok i generell kjemi for universiteter og høyskoler* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget

Grønlien, H.K., & Tandberg, C. (2012). Gyldendals ord og faguttrykk 2012. Oslo: Gyldendal akademisk.

Hågvar, E. B. (2010). *Det zoologiske mangfoldet: dyregruppene systematikk, bygning og levevis* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Finnes også som:

Hågvar, E. B. (1998). *Det zoologiske mangfoldet: dyregruppene systematikk, bygning og levevis* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Knain, E. & Kolstø, S. D. (red.). (2011). *Elever som forskere i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.) (2015). *Biologididaktikk* (2.utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Finnes også som:

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.) (2008). *Biologididaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Ridpath, I. (2000). *Stjerner og planeter*. Oslo: Teknologisk forlag.

Sand, O., Sjaastad, Ø. V., Haug, E., & Bjålie, J. G. (2006). *Menneskekroppen: fysiologi og anatomi* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Wedøe, L. (2005). *Fysikkaktiviteter i barnehage og småskole* (3. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Øgrim, O., & Andersen, S. L. (2005). *Eksperimentboka: 191 forsøk fra Fysikk på roterommet*. Oslo: Kolofon.

Offentlige dokumenter:

Hva er vurdering for læring? Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Vurdering-for-laring/>

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra:

http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>. Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (Opplæringslova) (1998). Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Tilgjengelig fra:

http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no

Norsk

LGU13011 Norsk 2 (1-7) emne 2: Skriving og tekstkulturer

Faglitteratur (med etterhald om mindre endringar)

Aadland, E. (2013) Sangen, stemmen og teksten – om sanglyrikk. I O. Karlsen (red.) *Nordisk samtidspoesi: Særlig forholdet mellom musikk og lyrikk*. Vallset: Oplandske bokforlag

Andersen, P. T. (2012). *Norsk litteraturhistorie*. Oslo: Universitetsforlaget (jf. litteratur og forfattarar på pensum, nærmere beskjed frå faglærar).

Bakken, J. (2009). *Retorikk i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. (120 s., dvs. heile boka)

Dagsland, Sindre; Harstad, Ola. (2014) Gentle Steps and Smiles - Mellom flerstemmighet og autoritet. *Litteraturtidsskriftet Lasso*.

Diesen, E. (2018) Raplyrikk. I A. S. Larsen, B. Wicklund & I. Sørensen (red.) *Norsk 5-10: Litteraturboka*. Oslo: Universitetsforlaget.

Hennig, Å. (2010). *Litterær forståelse: innføring i litteraturdidaktikk*. Oslo: Universitetsforlaget. (Også pensum i emne 1)

Harstad, Ola (2017). Et forsøk på å skissere en norskfaglig begivenhetstekning. *Norsklæreren - tidsskrift for språk, litteratur og didaktikk*. Vol. 41 (2).

Karlsen, O. (2013) Prøysens ordmusikk. Eksemplet ”Lillebrors vise” (1949). I O. Karlsen (red.) *Nordisk samtidspoesi: Særlig forholdet mellom musikk og lyrikk*. Vallset: Oplandske bokforlag.

Korsgård, K., Vitger, M., og Hannibal, S. (2011). *Oppdagende skriving*. Oslo: Cappelen Damm. (160 s.)

Iversen, H. M. & Otnes, H. (2016). *Å lære å skrive. Tekstkompetanse i norskfagets skriveopplæring*. Oslo: Universitetsforlaget (utdrag)

Larsen, A.S. (2015). *Gode grøss: Om skrekkfiksjon for og av barn*. Oslo: Universitetsforlaget (kap. 2 til 5)

Matre, S., D.K. Sjøhelle og R. Solheim (2012) (red.) *Teorier om tekst i møte med skolens lese- og skrivepraksiser*. Oslo : Universitetsforlaget. 4 kapittel:

Aase, L. Skriveprosesser som danning, s. 48–58. (10 s.)

Dyson, A.H. Ethical worlds of school children's writing cultures: individualism meets dialogism, s. 93–100. (8 s.)

Igland, M-A. og Sundbye, H. Argumentasjon i skriveopplæringa: en praksisarena for meiningsbryting og dialog, s. 123–136. (14 s.)

Matre, S., Sjøhelle, D.K. og Solheim, R. (2012). Ekspressive tekstar av unge skrivrarar: om kjensleutløp, identitetsarbeid og skriveutvikling. (12s.)

McCloud, Scott (1994) *Understanding Comics. The invisible art*. New York: HarperCollins Publishers. kap. 1, 2 og 9.

Maagerø, E. & Tønnessen, E. S. (2014). *Multimodal tekstkompetanse*. Oslo: Portal. (kapittel 1-7 og 10)

Tønnessen, E.S. og Volland, M. (2010). *Begynneropplæring i en sammensatt tekstkultur*. (Utdrag
på Blackboard) Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Smidt, J. (2015). Kreative tekster? – Iallfall kreative norsklærere og (kan vi håpe) kreative elever. I *Norsklæreren - tidsskrift for språk, litteratur og didaktikk*. Vol 39 (2)

Smidt, J., Solheim, R., Aasen, A.J. (red.) (2011). *På sporet av god skriveopplæring*. Trondheim: Tapir. 9 kapittel:

Smidt, J. Ti teser om skriving i alle fag, s. 9–41. (31 s.)

Solheim, R. Kvifor skriv vi? Og kva brukar vi skrivinga til?, s. 43–52. (10 s.)

Kvithyld, T. og Aasen, A. J. Fem teser om funksjonell respons på elevtekster, s. 87–98. (10 s.)

Wicklund, B. Hvordan kan vi lære elever å skrive fortellinger?, s. 99–114 (14 s.)

Larsen, A. S. «Fin fortelling. Godt jobba! ☺» Om respons på norskfaglige tekster, s. 115–126. (11 s.)

Sjøhelle, D. K. Om gråræin, bebisfugler og ufoer. Barn lager sammensatte tekster, s. 127–146. (19 s.)

Nome, S. og Aasen, A. J. Skriving av digitale, sammensatte tekster, s. 147–160. (13 s.)

Torvatn, A. C. Ulike tilnærmingar til undervisning i sakpreget skriving, s. 241–250. (9 s.)

Solheim, R. (2010). *Frå tankekart til tekst. Om bruk av og frigjering fra mønster og modellar i skriveopplæringa*. I G. Vatn, I. Folkvord og J. Smidt (red.). Skriving i kunnskapssamfunnet. Trondheim: Tapir akademisk forlag, s. 61–74 (14 s.)

Vinje, E. (2005). Om kanon i litteraturundervisninga. I B. K. Nicolaisen, L. Aase og L. J. Larsen (red.) *Kulturmøte i tekster: Litteraturdidaktiske perspektiv*. Oslo: Det norske Samlaget, s. 72–87. (15 s.)

Utdrag frå avhandlingane til Harstad og Diesen (ca. 50 sider) vil bli tilgjengeleg via Blackboard

Noko tilleggs litteratur (utdypande, supplerande litteratur) vil bli tilgjengeleg via Blackboard

Skjønnlitteratur

Aamodt, I. (2010). *Dukken*. Marg & Bein. Oslo: Damm.

Erntsen, Martin (2012). *Eremitt*. Oslo: Jippi

Garborg, Arne, Johan Vibe og Hans Jæger ([1882] 1941). «Tre innlegg om naturalismen».

I: *Bilder av norsk åndsliv II. Det moderne gjennombrudd (1870-1890)*. Leif Grøndal og Leif Østby (red.). Side 41-49. Oslo, Gyldendal. Tilgjengelig frå: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2007020201096

Kvammen, Anders (2016). *Ungdomsskolen*. Oslo: No Comprendo Press

Ohlsson, K. (2014) *Glassbarna*. Oslo: Aschehaug

Skram, Amalie (1887). *Sjur Gabriel*. Oslo, Gyldendal. Tilgjengeleg frå: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008101704035

Spiegelman, A. (2017 [1986]). *Maus. En overlevendes fortelling*. Oslo: Minuskel

Eit utval på 10-15 sangar vil leggast ut på Blackboard.

3 – 4 noveller etter avtale med faglærar.

Eit utval teikneseriestriper etter avtale med faglærar.

LGU 14016 Internasjonalt samarbeid (1-7) Perspektiv på læreryrket

(med forbehold om endringer)

Antall sider: 1250. Artikler markert med * blir lagt ut i Blackboard.

Hovedbøker:

Eidhammer, A. (2012). *Afrikas tid*. Oslo: Unipub. (260 sider)

Simonsen, J. (2004). *Afrikas historie*. Oslo: Cappelen Akademisk.

Kap. 1 Et kontinent blir bosatt, s. 19-49.

Kap. 4 Øst-Afrika og det sørlige Afrika før møtet med europeerne, s. 98-120.

Kap. 7 Afrika på 1800-tallet. Sør og nord, s. 179-219.

Kap. 8 Kolonierbring og tidlig kolonitid, s. 220-256.

Kap. 9 Koloniperioden. Samfunnssendring, 1920-1950, s. 257-298.

Kap. 13 Sør-Afrika I det 20. århundre, s. 391-413. (194 sider)

Artikler, kapitler fra bøker m.m.:

Banda, D., Mostert, L., Wikan, G. (eds.) (2012). *The language of education policy : Implementation, practice And learning outcomes in Zambia, Namibia and Norway*. Hamar: Høgskolen I Hedmark, Oppdragsrapport nr. 2. (39 sider) Kan lastes ned fra
http://brage.bibsys.no/hhe/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_30382

*Balsvik, Randi Rønning (2004). *Afrika I eit historiografisk perspektiv*, kap. 6 Frigjering og kampen for utvikling, s. 107-131. (24 sider)

*Carmody, Brendan (2004). *The Evolution of Education in Zambia*. Kap. 6: Socio-cultural aspects of Zambia's formal education. Lusaka: Bookworld Publisehers.

Kopperud, Gunnar (2018). *Vi som elsket Afrika* – første kapittel. Hentet fra
<http://magasin.gyldendal.no/vi-som-elsket-africa-forste-kapittel/>

*Kristiansen, Tomm (2006). «Der menn er menn». I *Afrika : En vakker dag*. Oslo: Cappelen.

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Zambia Primary School English Syllabus, Grades 2 – 7*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (35 sider)

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Junior Secondary School English Syllabus, Grades 8 and 9*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (32 sider)

*Stock, R. (2004). *Africa South of the Sahara: A Geographical interpretation*. New York / London: The Guilford Press. (143 sider)

Kap. 1 The Map of Africa.,

Kap. 2 Imagining Africa: Roots of Western Perceptions of the Continent

Kap. 3 Culture and Society

s. 13 – 55

Kap. 19 African Woman and Development

Kap. 20 Children in Africa: Prospects for the new Generation

Kap. 21. Social Policy: The Health Sector

s. 281-322 (45 sider)

Kap. 29: South Africa in the Postapartheid Era

s. 423-436 (14 sider) **Sum: 143 sider**

+ 2-3 artikler eller bokkapitler etter avtale med faglærer.

Skjønnlitteratur og film:

Achebe, Chinua (1958). *Things fall apart*. Essex: Heinemann. (Fra Nigeria. Mest berømte bok i moderne afrikansk litteratur)

Conrad, Joseph (2003/1899). *Mørkets hjerte (Heart of Darkness)*. Oslo: Kagge forlag.

Mandela: Long Walk to Freedom (2013). Film. Regi: Justin Chadwick. Storbritannia/Sør-Afrika

+ valgfritt pensum ca 500 sider.

Inntil to skjønnlitterære bøker kan inngå i det valgfrie pensumet.

Forslag til skjønnlitteratur:

Brink, André (2001). *Attråens rett*. Oslo: Aschehoug. (Fra Sør-Afrika etter apartheid)

Coetzee, J.M. (2002). *Vanære*. Oslo: Cappelen. (Fra Sør-Afrika, Coetzee vant nobelprisen i litteratur i 2003)

Dangarembga, Tsitsi (1988). *Nervous conditions*. Oxfordshire: Ayebia Clarke Publishing Ltd. (Fra Zimbabwe)

Grainger, Lisa (2007). *Stories Gogo Told Me*. Johannesburg: Penguin Books. (Fortellinger fra Sør-Afrika, Zimbabwe og Zambia).

Michelet, Tania (2008). *Afrika er ikke for alle*. Oslo: Kolon. (Om hvite settlere i Zambia)

Kangende, Kenneth (2000). *Night Whispers: A Collection of Short Stories from Zambia*. Lusaka: Minta Publishers.

Paton, Alan (1986). *Gråt mitt elskede land!* Oslo: Gyldendal.

Se gjerne etter bøker av to nyere forfattere fra Zimbabwe, **Petina Grappa og Irene Sabatini**, samt **Nadime Gordimer**, også en nobelprisvinner i litteratur fra Sør-Afrika.

Forslag til filmer:

Blood Diamond (2006). Film. Regi: Edward Zwick. USA.

Mordene i Kongo (2018). Film. Regi: Marius Holst. Norge.

Hotel Rwanda (2004). Film. Regi: Terry George. Storbritannia/Sør-Afrika/Italia.

Skin (2008). Film. Regi Anthony Fabian. Storbritannia.

The last king of Scotland (2006). Film. Regi: Kevin MacDonald. England/Tyskland.

Vanære (2008). Film. Regi: Steve Jacobs. (Originaltittel *Disgrace*). Sør-Afrika/Australia.

Aktuelle nettsider:

Föreningen afrikansk litteratur: <http://foreningenaafrikansk litteratur.se/vara-forf.htm>

Slotnæs, Marit K. (2007). Inn i afrikahyllen. I *Morgenbladet.no*
http://morgenbladet.no/boker/2007/inn_i_afrikahyllen

Forslag til sakprosa / nettartikler m.m.

Hansen, Karen Tranberg (2011). Labor Migration and Urban Child Labor During the Colonial Period in Zambia. I *International and Comparative Social History, Volume 13 : Child Labour's Global Past, 1650-2000*, s. 594 – 612. (19 sider)

Kan lastes ned fra <http://site.ebrary.com/lib/histno/docDetail.action?docID=10589289>

Heiverden.no: *Skolen i Zambia*. Kan hentes fra
<http://www.heiverden.no/newsread/dokument.aspx?docid=10051>

Jensen, R. (2010). *Elevråd bringer demokrati inn i zambiske skoler*. Kan hentes fra
<http://www.reddbarna.no/nyheter/elevraad-bringer-demokrati-inn-i-zambiske-skoler>

*Nordvik, Guro og Haugdal, Ragnhild (2011). Demokratiopplæring ved Nalituwe Basic School, Zambia : Refleksjoner etter et praksisbesøk. I Overrein, Per (red.) *Demokratiets forutsetninger i massekommunikasjonens Tidsalder*. Rapport Hegraseminaret 2011. Trondheim: Hegraseminarets styringsgruppe, s. 11 – 14 (4 sider)

Zambia: ZCEA calls for an end to corporal punishment to children (2011).
<http://www.lusakatimes.com/2011/05/12/zcea-calls-corporal-punishment-children/>

Pedagogikk

LGU 13002 Pedagogikk og elevkunnskap 4 (1-7)

Dette er metodisk pensum, og det er ikke sikkert at alt er relevant for din bacheloroppgave. Det er imidlertid forventet at du finner eget kildegrunnlag, i samråd med veiledere.

Vitenskapelig og metodisk pensum:

Bjørndal, C.R.P. (2017). *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veileding* (3. utg., s. 33-63) Oslo. Gyldendal Akademisk.

Christoffersen L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærer-utdanningene*. Oslo: Abstrakt.

Elstad, J.I. (2010). Spørreskjemaundersøkelsens fallgruber. I D. Album, M.N. Hansen & K. Widerberg (red.). *Metodene våre. Eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* (s.155-169). Oslo: Universitetsforlaget.

Klette, K. (1998). Klasseromsforskning – i spenningsfeltet mellom systematisk observasjon og etnografiske nærstudier. I K. Klette (red.): *Klasseromsforskning - på norsk*, s. 13- 35. Oslo: Ad Notam Gyldendal (Merk: Ikke i salg lenger - men finnes på biblioteket og er tilgjengelig fra:

<https://www.nb.no/nbsok/nb/9fe59d903ee182fceac2449df5c33cd6?lang=no#0>)

Kvale, S. (2005). *Om tolkning af kvalitative forskningsinterviews*. Nordisk Pedagogik,1/2005, s. 3-15.

https://www.idunn.no/np/2005/01/om_tolkning_af_kvalitative_forskningsinterviews

Nilsen, S.E. & Wasenden, W. (2005). Kvantitative metoder for datainnsamling og analyse. I A. Howe, K. Høium, G. Kvernmo & I.R. Knutsen (red.). *Studenten som forsker i utdanning og yrke. Vitenskapelig tenkning og metodebruk. Forsknings-metodiske tilnærmingar for studenter i profesjonsfag* (s. 246-268). Oslo: Høgskolen i Akershus. Læremidler for profesjonsutdanning 4/2005. Tilgjengelig fra:
<https://fagarkivet.hioa.no/en/item/asset/dspace:3519/studenten.pdf>

Nilssen, V. L. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget.

Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget.

Mulig bok for enkelte:

Maagerød, E., Aamotsbakken, B. og Askeland, N. (2013). *Læreboka: studier av ulike læreboktekster*. Trondheim: Akademika.

Rognsaa, Aa. (2015). *Bacheloroppgaven. Skriveråd og regler for utformingen*. Oslo: Universitetsforlaget.

LGU14026 IKT og læring (1-7)

Frantzen, Vegard; Schofield, Daniel (red.) (2018). *Mediepedagogikk og mediekompetanse. Fagbokforlaget*. Bergen.

Haugsbakk, Geir (2010). *Digital skole på sviktende grunn. Om nye muligheter og dilemmaer*. Gyldendal akademisk. 194 sider

- Haugseth, Jan Frode (2013). *Sosiale medier i samfunnet*. Universitetsforlaget. 162 sider.
- Høiland, Terje. Winje, Geir og Wølner, Tor Arne (2012). *Digital kompetanse i skolen – IKT på 1.-4. årstrinn*. Høyskoleforlaget.
- Jenkins, H. (2007). Confronting the Challenges of Participatory Culture – Media Education for the 21st Century (Part Two). *Nordic Journal of Digital Literacy*, 2(2), 97-113.
- Koehler, Mathew J. ; Mishra, Punya ; Cain, William (2013). What Is Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK)? *Journal of Education*, 2013, Vol.193(3), p.13-19.
- Krumsvik, Rune Johan (red.) (2016). Digital læring i skole og lærerutdanning. Universitetsforlaget.
- Krumsvik, Rune Johan (2014). *Klasseledelse i den digitale skolen*. Cappelen Damm Akademisk.
- McLuhan, Marshall (2001) "Introduction", "the Medium is the Message" og " Media Hot and Cold", i *Understanding Media. The Extensions of Man*, (ss. 3-35), Routledge Classics, London & New York (33 sider)
- Olsson, B. (2014). Den IT-medierade musikundervisningens kontekst, kärna och äkthet. I P. Erixon (Red.). *Skolämnen i digital förändring. En medieekologisk undersökaning*. (s.77-108). Lund: Studentlitteratur.
- Puentedura, R. (2013). *SAMR-model*. <http://www.educatorstechnology.com/2013/06/samr-model-explained-for-teachers.html>
- Senter for IKT i utdanningen (2014). Cpdlab - ressurspakke for profesjonsfaglig digital kompetanse. <https://iktsenteret.no/aktuelt/ressurspakker-til-laerarar-laerarstudentar-og-laerarutdannarar>. Div. læringsmateriell.
- Senter for IKT i utdanningen (2014). Notat. 1. Dataspill i skolen. https://iktsenteret.no/sites/iktsenteret.no/files/attachments/spill_i_skolen_sikt-notat_nr_1.pdf. 10 sider.
- Sjøhelle, Dagrun K. (2009) "Digital tekstforming på ungdomstrinnet", i Vatn, Gunhild Åm m.fl. (red.) *Skriving i kunnskapssamfunnet*, Tapir akademisk forlag, Trondheim
- ## Tilleggs litteratur
- Erstad, Ola (2010). *Digital kompetanse i skolen*. En innføring (2. utgave). 248 sider.
- Fossland, Trine (2015). *Digitale læringsformer i høyere utdanning*. Universitetsforlaget.
- Gievær, Tonje Hilde, Johannessen, Monica og Øgrim, Leikny (2014). *Digital praksis i skolen*. Gyldendal akademisk. 210 sider.
- Gjøvik, Øistein. (2015). LOGO – fram fra glemselet. *Tangenten* 3(15). Caspar forlag.
- Gjøvik, Ø., Sikko, S. A., Cyvin, J., Febri, M. I. M., & Staberg, R. L. (2017). «Walking a graph» - primary school students' experimental session on functions and graphs. I

Proceedings of the Tenth Congress of the European Society for Research in Mathematics Education (s. 2462–2469). Dublin, Ireland. Hentet fra http://www.mathematik.uni-dortmund.de/ieem/erme_temp/CERME10_Proceedings_final.pdf

Papert, S. (1980). The Gears of My Childhood. I *Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas*. Hentet fra <http://www.papert.org/articles/GearsOfMyChildhood.html>

Vettenranta, Soilikki, Frantzen, Vegard (red.) (2012). *Mediepedagogikk. Refleksjoner om teori og praksis*. Tapir.

LGU14024 Matematikk 3 (1-7) Matematikkvansker

Bøker:

Ostad, S. (2010). *Matematikkvansker. En forskningsbasert tilnærming*. Oslo: Unipub. Kap 1 til 4, 10, 11 og 12.

Lunde, O. (2010). *Hvorfor tall går i ball. "Matematikkvansker i et spesialpedagogisk fokus"*. Bryne: Info Vest Forlag.

Kartleggingsmateriell:

Dynamisk kartlegging 1 - 5 (Kjøpes i Statped nettbutikk)

Artikler / bokutdrag:

Artiklene og bøker merket med * blir samlet i et digitalt kompendium. De som ikke er merket legges ut på Blackboard.

*Aastrup, S. & Johnsen, K. (2014). Kartlegging og undervisning i dynamisk perspektiv. I T.S. Gustavsen, K.R.C. Hinna, I.C. Borge & P.S. Andersen. (Red.), *QED 1 - 7* (s. 757 - 814). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

*Boaler, J. (2016). *Mathematical mindsets*. Kap 1,2 og 4. (40 sider)

*Boaler, J., Chen, L., Williams, C. & Cordero, M. (2016) Seeing as Understanding: The Importance of Visual Mathematics for our Brain and Learning. *Journal of Applied & Computational Mathematics*, 5(5). (6 sider)

*Brankær , C. Ghesquière, P & De Smedt, B. (2016) Symbolic magnitude processing in Elementary school children: A group administered paper-and-pencil measure (SYMP Test). *Behav Res* (2017) 49:1361–1373 (13 sid.)

*Chang, S. H., Lee, N. H., & Koay, P. L. (2017). Teaching and learning with concrete-pictorial-abstract sequence—a proposed model.

*Feifer, S.G. & De Fina, P.A. (2005). *The Neuropsychology of Mathematics: Diagnosis and Intervention*. Middletown: School Neuropsych Press. Kap. 2 - 4.

*Flottorp, V. (2010). Deltakelse og uttrykksmåter i flerspråklige klasserom. *Tangenten, 2010* (4), s. 41 - 47.

*Flottorp, V. (2005). Matematikk og språk i en flerkulturell skole. *Tangenten, 2005* (3), s. 19 - 23.

*Haug, P (2017). *Spesialundervisning. Innhold og funksjon*. Oslo: Samlaget. Kap. 15 og 16.

*Holm, M. (2012). *Opplæring i matematikk*. Cappelen Damm Akademisk.. s, 104 – 113.

*Holmen, H. (2009) Dynamisk kartlegging av elever med særskilte behov i matematikk – muligheter og utfordringer. *Tidsskrift FoU i praksis*, 9 (2), s. 151 - 168.

*Johansen, F. (2004). Matematikk, angst og blokkeringer. *Spesialpedagogikk*, 2, s. 46 – 48

*Karagiannakis, G.N. & Coorman, A. (2014). Focused MLD intervention based on the classification of MLD subtypes. *The Routledge international handbook of dyscalculia and mathematical learning difficulties*, s 265-276.

*Lauvås, B. (2017) Utredninger av elever med matematikkvansker. *Psykologi I kommunen*, nr 6, s. 39-48

*Naglieri, J. A. & Das, J. P. (2005). Planning, attention, simultaneous, successive (PASS) theory: A revision of the concept of intelligence. I D. P. Flanagan & P. L. Harrison (Eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (s. 120 -135). New York: Guilford Press.

*Nylehn, J. (2015). Arbeidsminnet er begrenset. Men hvorfor? *Spesialpedagogikk*, 6, s. 42 - 53.

*Solem, I. H. Alseth, B. Nordberg, G. (2017). *Tall og tanke 2: Matematikkundervisning på 5. til 7. trinn* . Oslo: Gyldendal s. 7 – 43.

*Wæge, K. (2015). Samtaletrekk – redskap i matematiske diskusjoner. *Tangenten: tidsskrift for matematikk i grunnskolen*, Vol 2, s. 22-27.

Sammenstilling om misoppfatninger. (2017). 25 sider.

Artikler og materiell som er delt ut i undervisningen og på seminar regnes som pensum.

Relevant tilleggs litteratur:

Gray, E. & Tall, D.O. (1994) Duality, ambiguity, and flexibility: a “proceptual” view of simple arithmetic. *Journal for Research in Mathematics Education*, 25 (2) 116-140.

Hasselbalch, R. (2008). Matematikvanskeligheder og specialpædagogisk tiltag hos en pige med en socio-emotionel problemstilling. *Specialpædagogik*, 2, s. 18 - 28.

Hiebert, J., & Lefevre, P. (1986) ‘Conceptual and Procedural Knowledge in Mathematics: An Introductory Analysis. I Hiebert (Ed.) *Conceptual and Procedural Knowledge: The Case of Mathematics*, Hillsdale, N.J., Lawrence Erlbaum Associates, s. 1-23.

Hornigold, J. (2015). *Dyscalculia pocketbook*. Alresford: Teachers' Pocketbooks.

Johnsen, A.L. og Natås, E. (2017). *Hvordan fatte matte*. Oslo: Panta.

Johnsen-Høines, M. & Alrø, H. (2012). Trenger en å spørre for å være spørrende? I M. Johnsen-Høines & H. Alrø (Red.), *Læringssamtalen i matematikkfagets praksis. Bok 1* (s.21 - 36). Bergen: Caspar Forlag.

Kamii, C., Lewis, B.A. & Kirkland, L. (2001) Manipulatives: when are they useful? *Journal of mathematical behavior*, 20, 21-31.

Lundberg, I., & Sterner, G. (2009). *Dyskalkyli - finns det? Aktuell forskning om svårigheter att förstå och använda tal*. Göteborg: Nationellt centrum för matematikutbildning. (96 s.)

Maloney, E. A., Sattizahn, J. R. & Beilock, S. L. (2014). Anxiety and cognition. *Wiley Interdisciplinary Reviews-Cognitive Science*, s 403 - 411.

Svingen, O. (2016). Barns strategier i arbeid med tall. Matematikksenteret.(15 sider)

Sønnesyn, G. (2012). Kartlegging som reiskap i ein inkluderande skule. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 37 – 51.

Tangenten 1/2010 (temanr om konkretisering) kan hentes fra
<http://www.caspar.no/tangenten/2010/t-2010-1.pdf>

Valenta, A. (2016). Aspekter ved tallforståelse. Matematikksenteret. (15 sider)

LGU14008 Norsk 3 (1 – 7) lese- og skrivevansker

Bøker:

Høien, T. & Lundberg, I. (2012). *Dysleksi. Fra teori til praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag

Lundberg, I. & Herrlin, K. (2009). *God leseutvikling. Kartlegging og øvelser*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Lundetræ, K. & Tønnessen, F.F. (2014). *Å lykkes med lesing. Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 3 – 9, 11.

Lyster, S.-A.H. (2012). *Elever med lese- og skrivevansker. Hva vet vi? Hva gjør vi?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Artikler:

*Bråthen, I. (2007). Leseforståelse – komponenter, vansker og tiltak. I I.Bråthen (Red.), *Leseforståelse. Lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis* (s. 45 – 81). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

*Bråten, I. (1996). Om forholdet mellom lesing og skriving. I A.H.Wold (Red.), *Skriftspråkutvikling. Om hvordan barn lærer å lese og skrive* (s. 191 – 220). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

*Christiansen, A. & Løntoft, J. (2013). Tospråklige elver i leseopplæringen. I J. Frost (Red.) (2013). Språk- og leseveiledning i teori og praksis. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

*Egeberg, E. (2007). Vurdering av forutsetninger for lesing og skriving. I E. Egeberg (Red.), *Minoritetsspråklige med særskilte behov. En bok om utredningsarbeid* (s. 161 – 180). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

*Frost, J. (2013). Leseutvikling og utviklingsbestemte aktiviteter. I J. Frost (Red.) (2013). Språk- og leseveiledning i teori og praksis. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

*Hagen, Å., Melby-Lervåg, M. & Lervåg, A. (2014). Barn som strever med språk og leseferdigheter: Hvilke tiltak virker? *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 4, s. 6 – 13.

*Hesselberg, F. & Tetzchner, S.v. (2016). Pedagogisk-psykologisk arbeid. Oslo: Gyldendal forlag. Kap. 7 og 9.

*Hulme, C. & Snowling, M.J. (2009): *Developmental Disorders of Language Learning and Cognition*, Chichester, WS.: Wiley-Blackwell. Kap. 2-3: Reading disorders I & II

*Klinkenberg, J.E. (2015). Utvikling av avkoding og leseflyt. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 34 – 45

*Korsgaard, K., Hannibal, S. & Vitger, M.(2011). Oppdagende skriving og skriftspråksutvikling. I K. Korsgaard, S. Hannibal& M. Vitger (2011). *Oppdagende skriving – en vei inn i lesingen* (s. 49 – 60). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

*Lyster, S.-A. H. (2007). Barns språkvansker – generelle og spesifikke tiltak. I I.V. Bele (Red), *Språkvansker. Teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer* (s. 147 – 164). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

*Lyster, S-A.H. (2017). Glem ikkje morfemet i leseopplæringen – det spiller en viktig rolle for leseforståelsen. *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 1, s. 22 – 32.

*Neumann, H. (2018). Språkvansker og terminologi. *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 3, s. 9 – 11.

*Nylehn, J. (2015). Arbeidsminnet er begrenset. Men hvorfor? *Spesialpedagogikk*, 6, s. 42 - 53

*Ottem, E. & Lian, A (2008). Spesifikke språkvansker. I I.V.Bele (Red.), *Språkvansker. Teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer* (s. 31 – 42). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

*Refsahl, V. (2012). Kartlegging. I V.Refsahl (2012). *Når lesing er vanskelig. Leseopplæring på grunnleggende nivåer for unge og voksne* (s. 65 – 74). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

*Spear-Swerling, L. & Sternberg, R.J. (1994). The Road Not Taken: An Integrative Theoretical Model of Reading Disability. *Journal of Learning Disabilities*, vol. 27, s. 91-103.

*Artiklene blir samlet i et digitalt kompendium

Anbefalt tilleggs litteratur:

Bjerkan, K.M., Monsrud, M-B. & Thurmann-Moe, A.C. (2013). Ordforråd hos flerspråklige barn. Pedagogiske og spesialpedagogiske utfordringer. Oslo: Gyldendal forlag. Kap 2.

Frost, J, Ottem, E. & Hagtvet, B, (2014). Samordnet styrking av vokabular og lesing – intensive arbeidsøkter på mellomtrinnet med tekster fra samfunnsfag. *Spesialpedagogikk*, 2, s. 42 – 57.

Lundberg, I. (2002). The Child's Route into Reading and What can go Wrong? *Dyslexia* nr 8, s. 1 – 13.

Artikler, kartleggingsverktøy og annet lærermateriell som brukes i undervisning er også pensum.

Religion, livssyn og etikk (RLE)

LGU14013 Religion, livssyn og etikk 2 (1-7)

B: Bok - K: Digitalt kompendium - I: Tilgjengelig på nett

Religion

Afset, Bente. "Bibelkunnskap og bibelbruk i RLE-faget" i Danning, identitet og dialog. Festskrift til Per Magne Aadnanes og Jan Ove Ulstein. Tapir: Trondheim 2009, s. 183-203 = 20 **K**

Andreassen B.-O. & T. Olsen (2017). «Hva skal vi med samisk innhold i læreplanene for religionsfagene?» i M. von der Lippe & S. Undheim (Red.) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Oslo: Universitetsforlaget **K**

Breidlid, H., & Nicolaisen, T. (2011). *I begynnelsen var fortellingen* (2. utg.). Kapitlene 1,2,3,4,5,6,8, 10 og 11. Oslo: Universitetsforlaget.
(440 s.) **B**

Breistein, I. F. (2013). En helhetlig tros- og livssynspolitikk – ønskelig og mulig? Teologisk tidsskrift, 2 (04). Tilgjengelig fra:

https://www.idunn.no/tt/2013/04/en_helhetlig_tros_og_livssynspolitikk_-_oenskelig_og_mulig

Den norske kirke om gudstjeneste: «Hellig handling, hellig tid, hellig rom». Tilgjengelig fra:
<http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=9250>

Elstad, H. (2006). Nyere norsk kristendomshistorie. Bergen: Fagbokforlaget. **B**

Flaskerud, Ingvild (2010). Bildebruk og bildestrid i islam. *DIN: Religionsvitenskapelig tidsskrift*. ISSN 1501-9934. (3-4), (s 117- 140) (23 sider). **K**

Kjørven, O. K., & Lindboe, I. M. (2005). *Det nye testamente: en innføring i utvalgte tekster*. Bergen: Fagbokforlaget.
(s.167-210) **B**

Kolpus, Isalill (2018) «Hva er en same?» i *Religion og Livssyn. Tidsskrift for Religionslærerforeningen i Norge*, Vol 30 nr 2 i 2018, s. 65-69. **K**

Repstad, P. (2010). Fra lov til lønnkammer: religion og livssyn i dagens Norge. I I. Frønes & L. Kjølsrød (red.), *Det Norske samfunn* (s. 371-392). Oslo: Gyldendal akademisk.
(20 s.) **K**

Winje, G. (2012). *Guddommelig skjønnhet: Kunst i religionene* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (alt utenom kapittel 7) **B**

Filosofi, livssyn og etikk

Brøntveit, E., & Duesund, K. (2010). *Visjon og valg: om filosofi, etikk og livssyn*. Bergen: Fagbokforlaget.

Kap. 10, 11, 12, 13, 17, 20, 21 (148 s.) **B**

Eidhamar, L. G., Leer-Salvesen, P., & Hølen, V. (2007). *Den andre: etikk og filosofi i skolen* (2.utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget. Appendix 1 og 2, s.319-330. **K**

Hansen Helskog, G. (2007): *Dialogos. Filosofi for ungdomstrinnet 9.trinn. Lærerveiledning*, del 1, 3 og 4. Oslo: Fag og Kultur. **B**

Fagdidaktikk

Bråten, O.H.: Hva er religionsdidaktikk? I *Prismet* nr. 3 2014. Oslo. IKO-forlaget. **K**

Religion og livssyn (2014) nr. 3): Tema: Religionsdidaktikk I *Religion og livssyn* 2014 nr. 3, s. 6-32.

Døving, C.A. og Kraft, S.E.(2012): *Religion i pressen*. Oslo: Universitetsforlaget. Intro, kap.1,3,5 og 7 + avslutn: 130s **B**

Endsjø, D. Ø., & Lied, L. I. (2011). *Det folk vil ha: religion og populærkultur*. Oslo: Universitetsforlaget. (Innledningen, kap.2,4 og 5 + konklusjonen (80 sider). **B**

Fuglseth, K. (red) (2014): *RLE i klemme*. Oslo: Akademika. Kapitlene 7,10,11,13 **B**

Jørgensen, C. S. (2011). Fagsjangere og fagspråk i RLE I J. Smidt (red.), *På sporet av god skriveopplæring: ei bok for lærere i alle fag*. Trondheim: Tapir akademisk forlag. (14 s.) **K**

Weiss, M.N., Svare, H., Sender A., Thelle N., Garbarek V., Strøm-Olsen, N. (2013):: Dialog er svaret på alt. Oslo. Frekk forlag. S.14-29. **K**

Winje, G. (2014) Grunnleggende ferdigheter i religion, livssyn og etikk (RLE). I: Skovholt, K. (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*. Oslo: Cappelen Damm AS

Offentlige dokumenter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. **I**

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/>

Utdanningsdirektoratet (2008). *Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk*. **I**

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/rle1-02/>

Arbeidet med fagfornyelsen:

Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/>

Sal og scene

LGU14017 Produksjon for sal og scene (1-7)

Gundersen, Kjernsmo og Reinhardtzen (2002). En enkel fargelære. Oslo: Universitetsforlaget.
(111 sider)

Helland, Frode og Wærp, Lisbeth Pettersen (2011). *å lese drama Innføring i teori og analyse.*
Oslo: Universitetsforlaget.
(s. 83 – 194, 115 sider)

Johnsen, Bjørn (2013). *Musikkfaget på ungdomstrinnet.*
Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
(s.86 – 115, 30 sider)

Kelly, Jane (2009): *Håndbok i skuespillerteknikk.* Oslo: Musikk-Husets Forlag A/S.
(70sider)

Stene, Øystein (2015). *Skuespillerkunsten.* Oslo: Universitetsforlaget. (352sider)

Knutsen, Hanne og Ørvig, Anne (2006). *Scenepresentasjon. Framføringsprosjekter med barn og voksne.* Kristiansand: Høyskoleforlaget.
(Kapittel 7, 30 sider)

Songe-Møller, Anna S. og Sæbø, Aud Berggraf (2007). *Ibsen og Holberg i skolen.*
Kristiansand: Høyskoleforlaget.
(kapittel 1, 2, 5 og 7, 75 sider)

Sæbø, Aud Berggraf (1998). *Drama – et kunstfag.* Oslo: Tano Aschehoug.
(420 sider)

Losnedahl, Kari Gaarder (2009). *Den teatrale illusion: scenografi i et historisk og nåtidig perspektiv.* Bergen: Bergen Museum. (s. 1-102, 102 s.)

Skjønnlitteratur:

Sofokles: *Kong Ødipus*

Shakespeare: *Romeo og Julie*

Tekstutdrag fra Commedia del arte-tradisjonen

Holberg: *Jeppe paa Bierget*

Ibsen: *Gjengangere*

Beckett: *Mens vi venter på Godot*

Utdrag fra andre drama blir utdelt på forelesning.

Et teatermanus knyttet til oppsetning Trøndelag teater.

3 folkeeventyr

3 noveller

3 dikt

Samt artikler, kompendier og notemateriell som lenkes opp mot praktisk undervisning.

Det kan komme mindre endringer i pensumlista.

Tilleggs litteratur:

Morken, Ingrid (2003). *Drama og teater i undervisning – en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.
(s. 13 – 291, 279 sider)

Samfunnsfag

LGU14012 Samfunnsfag 2 (1-7) Media, politikk og medborgerskap

Bøker/kapitler i bøker:

Benjaminsen, T. A og Svarstad, H. (2010). *Politisk økologi: Miljø, mennesker og makt*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 9-34 og 63-205)

Birkelund, G. E. og Petersen, T. (2016). Likestilling, utdanning, politikk og arbeid. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 190-206.

Brandth, B. og Kvande, E. (2003). *Fleksible fedre*. Oslo: Universitetsforlaget 201 sider

Engelstad, F. (2016). Makt og demokrati. To utkast til samfunnsforståelse. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk. s. 87-108

Frønes, I og Brusdal, R. (2016). Livsløp, generasjoner og sosial endring. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 211-228.

Grindheim, J. E., Heidar, K. og Strøm, K. (2017). *Norsk politikk*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1, 9, 10, 12, 14 og 17. 130 sider

Kitterød, R. H. (2016). Mot et symmetrisk foreldreskap? Yrkesarbeid og familiearbeid blant foreldre i Norge. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 232-255. 22 sider

- Kjeldstadli, K. (2008). *Sammensatte samfunn – Innvandring og inkludering*. Pax. (7-283)
- Langhelle, O. (2002). Bærekraftig utvikling. I: Benjaminsen, T. A og Svarstad H. *Samfunnsperspektiver på miljø og utvikling*, 2. utgave. Universitetsforlaget, Oslo, s. 225-254.
- Larsen, A. K. (2017). *En enklere metode*. 2.utg. Fagbokforlaget. Bergen (13-126)
- Ottosen, R., Røssland, L.A. & Østby, H. (2012) *Norsk pressehistorie*. Oslo: Samlaget. (8-246)
- Reinhardt, S. (2015). *Teaching Civics. A Manual for Secondary Education Teachers*. Barbara Budrich Publishers. 220 sider
- Schwabs, T. & Østby, H. (2013). *Media i samfunnet*. Oslo: Det Norske Samlaget. (7-306)
- Solhaug, T. & Børhaug, K. (2012). *Skolen i Demokratiet – Demokratiet i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. (13-203)
- Artikler/bokkapitler som gjøres tilgjengelig på Blackboard:**
- Andersen, U. K. (2013). Fra kjernefamilie til stjernefamilie. I: Lorentzen, Jørgen og Wencke Mühleisen (Red.) *Å være sammen. Intimitetens nye kulturelle vilkår*. Trondheim: Akademika forlag.
Tilgjengelig fra: [https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/41487/dravhandling-
Andersen.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/41487/dravhandling-Andersen.pdf?sequence=1&isAllowed=y)
- Anker, T. og von der Lippe, M. (2015). Når terror ties i hjel. *Norsk pedagogisk tidsskrift*. 2. 85-96.
- Astuto, J. og Ruck M. D. (2010). Early Childhood as a Foundation for Civic Engagement. Sherrod, L. R., Torney-Purta, J. og Flanagan, C. A. (red.). *Handbook of Research on Civic Engagement in Youth*. John Wiley & Sons, Inc. 249-275. 26 sider.
- Bjørnskau, T. og Hjorthol, R. (2002). Gentrifisering på norsk – teori og empiri. Paper til NFR-seminar i Bergen 23 – 24. mai 2002 Forskningsprogrammet: ”Byutvikling – Drivkrefter og planleggingsutfordringer”
- Bondevik, H. og Rustad, L. (2006). Humanitenskapelig kjønnsforskning. I Lorentzen, J. og Mühleisen, W. (Red.) *Kjønnsforskning. En grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget 42-62.
- Brochmann, G. (2016). Innvandring til Skandinavia. Velferdsstater i pluralismens tid. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 1*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 130-152. 22 sider
- Christiansen, R. og Knudsen, H. E. (2015). Tips, tricks og øvelser for 3.-7. klasse. *Fagdidaktik i historie*. Fredriksbeg: Frydenlund. s. 69-86
- Dale, B., Selstad, T. & Sjøholt, P. (2002). Sentralsted og agglomerasjon. Servicesamfunnets begreper og teorier. Trondheim: *Acta Geographica*. Serie A, Nr. 4, kap. 1-5; s. 6-58.

Tilgjengelig på:

http://www.svt.ntnu.no/geo/forskning/default.asp?menu=Acta_Geographica_Trondheim&acta_id=-1357032288

Elgenius, G. (2011). *Symbols of Nations and Nationalism*. Hampshire: Palgrave Macmillian. Intro + kap 1. 26 sider

Goetzmann, A. (2017). Elementary School Children`s Political Knowledge. *American Behavioral Scientist*. 61 (2), 238-253. 16 sider

Hannemyr, G. (2009). Personvern i deltakerskapte, rike medier, kap 11. I Røys, H.G. (red.). *Delte meninger. Om nettets sosiale side*. 10 sider.

Hentet fra: http://f9.no/dm/deltemeningerV1_2.htm

Helle, K. m.fl. (2013). *Grunnbok i Norges historie – fra vikingtid til våre dager*. Oslo: Universitetsforlaget. (195- 243) 49 sider.

Hermansen, A. S. (2016). Barn av innvandrere i utdanning og arbeidsliv. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 1*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk. s. 155-174

Kvande, L., & Naastad, N. E. (2013). Historie som erfaringsrom. Samtidsorientering og forventningshorisont. *Hva skal vi med historie?: Historiedidaktikk i teori og praksis*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 44-71. 27 sider

Lundby, K. og Staksrud, E. (2016). Medier og kommunikasjon. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 3*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 226-249.

Massey, D. 1991. A global sense of place. *Marxism Today June* 1991, s. 24-29.

Munksgaard, J. H. (2012). *Flagget. Et nasjonalt symbol blir til*. Vestagdermuseet. Hentet fra: https://www.vestagdermuseet.no/wp-content/uploads/2013/06/VAM_flaggbok_2012_lowres_TWNh2.pdf 75 sider

Raundalen, M. og Schultz, J. H. (2003). «Når jeg blir stor – hvis jeg blir stor – Om betydningen av at lærere hjelper elevene til å forstå krisepregede nyheter». Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/globalassets/upload/kriser/5/naar_hvis_blir_stor.pdf

Solbrække, K. N. og Aarseth, H. (2006). Samfunnsvitenskapenes forståelser av kjønn. I Lorentzen, J. og Mühleisen, W. (Red.) *Kjønnsforskning. En grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget 63-76.

Solhaug, T. (2013). Trends and Dilemmas in Citizenship Education. *Nordidactica*, 1. 180-200. 20 sider

Staksrud, E. (2009). Hva slags barn vil vi ha? Kap. 12. I Røys, H.G. (red.): *Delte meninger. Om nettets sosiale side*. 13 sider.

Hentet fra: http://f9.no/dm/deltemeningerV1_2.htm

Steen-Olsen, T. og Eikseth, A. G. (2009). Aksjonsforskning og aksjonslæring. Læringssamspill i et læringsfellesskap. I Steen-Olsen, T og Postholm, M. B. (Red.) *Å utvikle en lærende skole. Aksjonsforskning og aksjonslæring i praksis*. Kristiansand: Høyskoleforlaget (17-35).

Wessel, T. (2006). Los Angeles-modellen. En postmoderne byutviklingsmodell. I Ugelvik Larsen, S. (red.) *Teori og metode i geografi*. Bergen: Fagbokforlaget. (94-112) 20 sider.

Xue, J, et. al. (2017). Two Contrasting Scenarios for a Zero-Emission Future in a High-Consumption Society. I *Sustainability* Vol 9, issue 1, s. [25 sider]. Tilgjengeleg frå NTNU på <http://www.mdpi.com/2071-1050/9/1/20/htm>

De store oppdagelsesreisene – Tekst om de store oppdagelsesreisene på 1500-tallet

Offentlige dokumenter:

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/>

Atlas:

Studentene vil få bruk for atlas studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann, og Werner Hilgemann (2003), *The Penguin Atlas of World History – From Prehistory to the Eve of the French Revolution*. Penguin Books.

Mikkelsen, R. (red.) 2012. *Atlas for videregående skole*. Oslo, Cappelen Dam

Forelesningsnotat, artikler og annet som legges ut på «Blackboard» er pensum dersom ikke annet er oppgitt.

Grunnskolelærerutdanning (5-10) 4-årig

Kroppsøving

LGU5400 Kroppsøving 2 (5-10)

Bøker:

Kvikstad, I. (red.) (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Gyldendal akademisk

- Patel, R., & Davidson, B. (1995). *Forskningsmetodikkens grunnlag: å planlegge, gjennomføre og rapportere en undersøkelse*. Oslo: Universitetsforlaget.
Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008032704032
- Rose, D.J & Christina, R.W. (2006). *A Multilevel Approach to the study of Motor Control and Learning*. 2nd Ed. San Fransisco: Pearson, Benjamin Cummings (utvalgte kapitler).
- Sigmundsson, H.(red.) (2008). *Læring og ferdighetsutvikling*. Tapir Akademisk Forlag
- Skaalvik, E.M. og Skaalvik, S. (2015). *Motivasjon for læring. Teori og praksis*. Universitetsforlaget, Oslo.
- Steinsholt, K & Gurholt, K. P. (red.) (2010), *Aktive liv: idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelses*. Trondheim: Tapir akademisk
- Vinje, E. (2016). *Kroppsøvingsdidaktiske utfordringer*. Cappelen Damm: Oslo. (kap.3 - 8)
- Wirhed, R. (2012). *Anatomi med rörelselära och styrketräning*. 4.utg. Bjursås: Harpoon Publications AB.
- Bjerke, Ø. & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium. Aktiviteter i snø og is*. Akademika forlag

Blackboard/Nettressurs:

- Arnesen, T. E., Nilsen, A., Leirhaug, P. E (2013). "Den læreplanen som ikke kan tilpassast mi undervisning, finst ikke.": vurdering og undervisning i kroppsøving etter kunnskapsløftet. *Tidsskriftet FoU i praksis*, 7, s 9-32. <http://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/225309>
- Bjerke, Ø., & Vereijken, B. (2007). *Promoting motor skills in school children and adolescents*. I J. Liukkonen (red.), *Psychology for physical educators: student in focus* (2nd ed., s. 219-237). Champaign, Ill.: Human Kinetics.
- Breivik, G. (2013). *Jakten på et bedre liv. Fysisk aktivitet i den norske befolkningen 1985-2011*, s.11-37., Universitetsforlaget, Oslo
- Jakobsen, A. M. (2012) Motivasjonsteori som utgangspunkt for å skape et best mulig læringsmiljø i kroppsøving. <http://idrottsforum.org/jakobsen121010/>
- Jenssen, A. R (2015). *Ball K2*. Trondheim: NTNU
- Jenssen, A.R (2014). *Fysisk aktiv læring – Utfordringer i uteommet*. Trondheim: NTNU.
- Mehus, I. (2016). Fysisk aktivitet og skoleprestasjoner. I Seippel, Sisjord & Strandbu (red): *Ungdom og idrett*. Cappelen Damm Akademisk, Oslo, s 269-286.
- Loland. S. (2003). *Kroppsyn, idrett og mosjon*:
http://idrottsforum.org/articles/loland/loland031009_1.pdf
- Lyngstad, I. (2010). "Ribbevegglopere" i kroppsøving. I T. M. Guldal, C. F. S. Dons, Sturla, T. Solhaug & R. Tromsdal (red.), *FoU i praksis 2009: rapport fra konferanse om praksisrettet FoU i lærerutdanning*: Levanger, 23. og 24. april 2009 (s. 151-162). Trondheim: Tapir akademisk forlag.
- Ommundsen, Y. (2009). Hvem er talentene, må vi spesialisere tidlig, og hva er en god trener? Spenningsfelt mellom barne- og ungdomsidrett og eliteidrett. I B.T.Johansen, R.Høigaard &

J.B. Fjeld (red): *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk.* (s.163-194). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Sandseter, Ellen Beate Hansen. (2009). Affordances for Risky Play in Preschool: The Importance of Features in the Play Environment. *Early Childhood Education Journal*, 36(5), 439-446.

Ulleberg, H.P. (2015). Skolegården som læringsmiljø. I Karlsdottir, R. og Hybertsen, I. D.(red.) *Læring, utvikling, læringsmiljø. En innføring i pedagogisk psykologi.* Bergen: Fagbokforlaget

Østerlie, O. (2017). *Dans som verktøy i kroppsøving.* Publiseres på Blackboard.

Whithead, M. (2014). Physical Literacy, kroppsøvingsfaget og kroppsøvingslæreren. I I.M. Vingdal *Fysisk aktiv læring*, s 81-95, Gyldendal Akademiske: Oslo.

I tillegg kommer litteratur/presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse legges på emnerom i Blackboard.

Naturfag

GLU54026 Naturfag 1 (5-10) (med forbehold om endring)

Bøker:

Callin, P., Pålsgård, J. Stadsnes, R. & Tellefsen, C.W. (2015). *ERGO Fysikk 1.* Aschehoug.

Hannisdal, M. & Ringnes V. (2013). *Kjemi for Lærere.* Oslo: Gyldendal Akademisk.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). Biologi for lærere. Oslo: Gyldendal akademisk.

Artikler/enkeltkapitler/nettressurser vil komme i tillegg.

Anbefalt tilleggsliteratur:

Hewitt, P.G., Lyons, A.A., Suchocki, J.A. & Yeh, J. (2014). *Conceptual Integrated Science, Second Edition, International Edition.* Harlow, England: Pearson Education Limited.

Koch, J. (2013). *Science Stories: Science Methods for Elementary and Middle School Teachers, 5th Edition, International Edition.* Wadsworth Cengage Learning. ISBN-13: 978-1-33-48956-6.

Angell, C., Bungum, B., Henriksen, E.K., Kolstø, S.D., Persson, J. & Reinstrøm, R. (2011). *Fysikk-didaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Bjerkely, H. J. (2008). Norske økosystemer: økologi og mangfold. Oslo: Universitetsforlaget

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.) (2008). Biologididaktikk. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Knain, E. & Kolstø, D. (red) (2011). Elever som forskere i naturfag. Universitetsforlaget.

Aktuell bestemmelseslitteratur biologi:

Mossberg, B., & Stenberg, L. (2010). *Gyldendals nordiske felflora*. Oslo: Gyldendal..

Eller:

Wischmann, F. (2012). *Norsk fargeflora* (6. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.

Eller:

Bruhn Møller, K., & Christensen, K. I. (2011). *Flora* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.

Eller:

Lid, J., Lid, D. T., Elven, R., & Alm, T. (2005). *Norsk flora* (7. utg.). Oslo: Samlaget.

[6.utg. fra 1994 er OK, eldre utgaver anbefales ikke].

Eller:

Mossberg, B., Stenberg, L., & Karlsson, T. (2007). *Gyldendals store nordiske flora* (Rev. og utvidet utg.). Oslo: Gyldendal.

[1. utg. fra 1995 er OK]

LGU53005 Naturfag 2 (5-10) emne 2

Bøker:

Pensum består hovedsakelig av materialet som gjennomgås i timene. I tillegg, kan det hjelpe med følgende bøker.

Callin, P. et al. (2012). *Ergo: [Fysikk 1]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

Callin, P. et al. (2012). *Ergo: [Fysikk 2]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

Eller:

Grimenes, A. A., Jerstad, P., & Sletbak, B. (2011). *Grunnleggende fysikk for universitet og høgskole*. Oslo: Cappelen Damm.

Eller:

Jerstad, P. et al. (2013). *Rom Stoff Tid Fysikk 1*. Oslo: Cappelen Damm.

Jerstad, P. et al. (2014). *Rom Stoff Tid Fysikk 2*. Oslo: Cappelen Damm.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). Biologi for lærere. Oslo: Gyldendal akademisk.

Samt utdelt litteratur på forelesninger/blackboard.

Støttelitteratur:

Reece, J. B. et al. (2011). *Campbell biology* (9th ed.). Boston, Mass.: Pearson.

Finnes også som:

Campbell, N. A. et al. (2008). *Biology* (8th ed.). San Francisco, Calif.: Pearson/ Benjamin Cummings.

Inkludert: *Norwegian glossary for biology eighth edition* (2009).

Sand, O., Sjaastad, Ø. V., Haug, E., & Bjålie, J. G. (2006). *Menneskekroppen: fysiologi og anatomi* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Simon, E. J., Reece, J. B., Dickey, J. L., & Campbell, N. A. (2010). *Campbell essential biology with physiology*. San Francisco: Benjamin Cummings.

Finnes også som:

Campbell, N. A., Simon, E. J., & Reece, J. B. (2007). *Essential biology with physiology* (2nd ed.). San Francisco, Calif.: Pearson/Benjamin Cummings.

Sjøberg, S. (2009). *Naturfag som allmenndannelse: en kritisk fagdidaktikk*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Kunst og håndverk

LGU 54009 Kunst og håndverk 2 (5-10)

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen. Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Bøker

Kleiner, Fred S. (2012). *Gardner's Art Through the Ages: A Concise Global History*.
(ISBN13: 9781133490609)

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur fra vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget. (s.4-152)

Halvorsen, E. M. (2007). *Kunstfaglig og pedagogisk FoU: nærhet, distanse, dokumentasjon*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (165 s.)

- Hauffe, T. (1996). Design. Oslo: Cappelen. (150 s.) Tilgjengelig som e-bok:
http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010091403053
- Høisæther, O. R. (2009). Design på norsk (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm.
- Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Læreplan i kunst og håndverk. 17 s. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>
- Mattsson, A., & Nilsson, S. (2000). Tre og metall: materialer, verktøy, metoder. Oslo: Landbruksforlaget. (170 s.) Finnes også som: Mattsson, A., & Nilsson, S. (1999). Trä och metall: material, verktyg, metoder. Stockholm: Natur och Kultur/LT.
- Nielsen, L. M. (2009). Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen. Oslo: Universitetsforlaget.
- Thiis-Evensen, T. (1995). Europas arkitekturhistorie: fra idé til form (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal. (160 s.) Finnes også som: Thiis-Evensen, T. (1995). Arkitekturhistoria i Europa: fra idé til form (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Lenker:

- Europas kunsthistorie:
http://www1.uis.no/fag/learningspace_kurs/Guide/tidslinjer/Kunsthistorie/swfviewer.htm
- Europas arkitekturhistorie:
http://www1.uis.no/fag/learningspace_kurs/Guide/Tidslinjer/Arkitekturhistorie/swfviewer.htm
- Relatert til animasjon: <http://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/biperson>
- Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg.
- Selvvalgt pensum, ca 100 s. til fordynningsoppgaven. Denne litteraturen må godkjennes av faglærer.

Anbefalt tilleggs litteratur:

- Eeg, C., & Sørheim, E. (2006). Med egne øyne: B. 1. Om formidling av samtidskunst. Oslo: Gan forlag. (84 s.)
- Högkvist, S. (2006). Med egne øyne: B. 2. Om formidling av videokunst. Oslo: Gan forlag. (38 s.)
- Klingenbergs, I. Aa. (2001). Kunsthåndverk og design i Norge. Oslo: Gyldendal fakta.
- Lundberg, H. S. (2011). Ull: gamle teknikker på nye måter. Oslo: Cappelen Damm.
- Meyer, S. (2009). Hva er et bilde: om visuell kultur. Oslo: Pax. (127 s.)

- Mørstad, E. (2000). Visuell analyse: metode og skriveråd. Oslo: Abstrakt forlag.
- Veiteberg, J. (2005). Kunsthåndverk: fra tause ting til talande objekt. Oslo: Pax. (75 s.) 68
- Gombrich, E. H. (2007). Kunsts historie (Ny rev. og udvidet utg.). København: Gyldendal.
Finnes også som: Gombrich, E. H. (2003). Verdenskunsten (4. utg.). Oslo: Aschehoug. Finnes også som: Gombrich, E. H. (1996). Verdenskunsten (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug. Finnes også som: Gombrich, E. H. (1992). Verdenskunsten (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Norsk

LGU 54017 Internasjonalt samarbeid (5-10) Perspektiver på læreryrket

(med forbehold om endringer)

Antall sider: 1250. Artikler markert med * blir lagt ut i Blackboard.

Hovedbøker:

Eidhammer, A. (2012). *Afrikas tid*. Oslo: Unipub. (260 sider)

Simonsen, J. (2004). *Afrikas historie*. Oslo: Cappelen Akademisk.

Kap. 1 Et kontinent blir bosatt, s. 19-49.

Kap. 4 Øst-Afrika og det sørlige Afrika før møtet med europeerne, s. 98-120.

Kap. 7 Afrika på 1800-tallet. Sør og nord, s. 179-219.

Kap. 8 Kolonierbring og tidlig kolonitid, s. 220-256.

Kap. 9 Koloniperioden. Samfunnssendring, 1920-1950, s. 257-298.

Kap. 13 Sør-Afrika I det 20. århundre, s. 391-413. (194 sider)

Artikler, kapitler fra bøker m.m.:

Banda, D., Mostert, L., Wikan, G. (eds.) (2012). *The language of education policy : Implementation, practice And learning outcomes in Zambia, Namibia and Norway*. Hamar: Høgskolen I Hedmark, Oppdragsrapport nr. 2. (39 sider) Kan lastes ned fra
http://brage.bibsys.no/hhe/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_30382

*Balsvik, Randi Rønning (2004). *Afrika I et historiografisk perspektiv*, kap. 6 Frigjering og kampen for utvikling, s. 107-131. (24 sider)

*Carmody, Brendan (2004). *The Evolution of Education in Zambia*. Kap. 6: Socio-cultural aspects of Zambia's formal education. Lusaka: Bookworld Publishehrs.

Kopperud, Gunnar (2018). *Vi som elsket Afrika* – første kapittel. Hentet fra <http://magasin.gyldendal.no/vi-som-elsket-africa-forste-kapittel/>

*Kristiansen, Tomm (2006). «Der menn er menn». *I Afrika : En vakker dag*. Oslo: Cappelen.

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Zambia Primary School English Syllabus, Grades 2 – 7*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (35 sider)

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Junior Secondary School English Syllabus, Grades 8 and 9*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (32 sider)

*Stock, R. (2004). *Africa South of the Sahara : A Geographical interpretation*. New York / London: The Guilford Press. (143 sider)

Kap. 1 The Map of Africa.,

Kap. 2 Imagining Africa: Roots of Western Perceptions of the Continent

Kap. 3 Culture and Society

s. 13 – 55

Kap. 19 African Woman and Development

Kap. 20 Children in Africa: Prospects for the new Generation

Kap. 21. Social Policy: The Health Sector

s. 281-322 (45 sider)

Kap. 29: South Africa in the Postapartheid Era

s. 423-436 (14 sider) **Sum: 143 sider**

+ 2-3 artikler eller bokkapitler etter avtale med faglærer.

Skjønnlitteratur og film:

Achebe, Chinua (1958). *Things fall apart*. Essex: Heinemann. (Fra Nigeria. Mest berømte bok i moderne afrikansk litteratur)

Conrad, Joseph (2003/1899). *Mørkets hjerte (Heart of Darkness)*. Oslo: Kagge forlag.

Mandela : Long Walk to Freedom (2013). Film. Regi: Justin Chadwick. Storbritannia/Sør-Afrika

+ valgfritt pensum ca 500 sider.

Inntil to skjønnlitterære bøker kan inngå i det valgfrie pensumet.

Forslag til skjønnlitteratur:

- Brink, Andrè (2001). *Attråens rett*. Oslo: Aschehoug. (Fra Sør-Afrika etter apartheid)
- Coetzee, J.M. (2002). *Vanære*. Oslo: Cappelen. (Fra Sør-Afrika, Coetzee vant nobelprisen i litteratur i 2003)
- Dangarembga, Tsitsi (1988). *Nervous conditions*. Oxfordshire: Ayebia Clarke Publishing Ltd. (Fra Zimbabwe)
- Grainger, Lisa (2007). *Stories Gogo Told Me*. Johannesburg: Penguin Books. (Fortellinger fra Sør-Afrika, Zimbabwe og Zambia).
- Michelet, Tania (2008). *Afrika er ikke for alle*. Oslo: Kolon. (Om hvite settlere i Zambia)
- Kangende, Kenneth (2000). *Night Whispers : A Collection of Short Stories from Zambia*. Lusaka: Minta Publishers.
- Paton, Alan (1986). *Gråt mitt elskede land!* Oslo: Gyldendal.
- Se gjerne etter bøker av to nyere forfattere fra Zimbabwe, **Petina Grappa og Irene Sabatini**, samt **Nadime Gordimer**, også en nobelprisvinner i litteratur fra Sør-Afrika.

Forslag til filmer:

- Blood Diamond* (2006). Film. Regi: Edward Zwick. USA.
- Mordene i Kongo* (2018). Film. Regi: Marius Holst. Norge.
- Hotel Rwanda* (2004). Film. Regi: Terry George. Storbritannia/Sør-Afrika/Italia.
- Skin* (2008). Film. Regi Anthony Fabian. Storbritannia.
- The last king of Scotland* (2006). Film. Regi: Kevin MacDonald. England/Tyskland.
- Vanære* (2008). Film. Regi: Steve Jacobs. (Originaltittel *Disgrace*). Sør-Afrika/Australia.

Aktuelle nettsider:

Forenningen afrikansk litteratur: <http://foreningenafrikansk litteratur.se/vara-forf.htm>

Slotnæs, Marit K. (2007). Inn i afrikahyllen. I *Morgenbladet.no*
http://morgenbladet.no/boker/2007/inn_i_afrikahyllen

Forslag til sakprosa / nettartikler m.m.:

Hansen, Karen Tranberg (2011). Labor Migration and Urban Child Labor During the Colonial Period in Zambia. I *International and Comparative Social History, Volume 13 : Child Labour's Global Past, 1650-2000*, s. 594 – 612. (19 sider)

Kan lastes ned fra: <http://site.ebrary.com/lib/histno/docDetail.action?docID=10589289>

Heiverden.no: *Skolen i Zambia*. Kan hentes fra

<http://www.heiverden.no/newsread/dokument.aspx?docid=10051>

Jensen, R. (2010). *Elevråd bringer demokrati inn i zambiske skoler*. Kan hentes fra

<http://www.reddbarna.no/nyheter/elevraad-bringer-demokrati-inn-i-zambiske-skoler>

*Nordvik, Guro og Haugdal, Ragnhild (2011). Demokratiopplæring ved Nalituwe Basic School, Zambia : Refleksjoner etter et praksisbesøk. I Overrein, Per (red.) *Demokratiets forutsetninger i massekomunikasjonens Tidsalder*. Rapport Hegraseminaret 2011.

Trondheim: Hegraseminarets styringsgruppe, s. 11 – 14 (4 sider)

Zambia: ZCEA calls for an end to corporal punishment to children (2011).

<http://www.lusakatimes.com/2011/05/12/zcea-calls-corporal-punishment-children/>

Pedagogikk

LGU 53002 Pedagogikk og elevkunnskap 4 (5-10)

Dette er metodisk pensum, og det er ikke sikkert at alt er relevant for din bacheloroppgave. Det er imidlertid forventet at du finner eget kildegrunnlag, i samråd med veiledere.

Vitenskapelig og metodisk pensum:

Bjørndal, C.R.P. (2017). *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veileding* (3. utg., s. 33-63) Oslo. Gyldendal Akademisk.

Christoffersen L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærer-utdanningene*. Oslo: Abstrakt.

Elstad, J.I. (2010). Spørreskjemaundersøkelsens fallgruber. I D. Album, M.N. Hansen & K. Widerberg (red.). *Metodene våre. Eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* (s.155-169). Oslo: Universitetsforlaget.

Klette, K. (1998). Klasseromsforskning – i spenningsfeltet mellom systematisk observasjon og etnografiske nærstudier. I K. Klette (red.): *Klasseromsforskning - på norsk*, s. 13- 35. Oslo: Ad Notam Gyldendal (Merk: Ikke i salg lenger - men finnes på biblioteket og er

tilgjengelig fra:

<https://www.nb.no/nbsok/nb/9fe59d903ee182fceac2449df5c33cd6?lang=no#0>)

Kvale, S. (2005). *Om tolkning af kvalitative forskningsinterviews*. Nordisk Pedagogik, 1/2005, s. 3-15.

https://www.idunn.no/np/2005/01/om_tolkning_af_kvalitative_forskningsinterviews

Nilsen, S.E. & Wasenden, W. (2005). Kvantitative metoder for datainnsamling og analyse. I A. Howe, K. Høium, G. Kvernmo & I.R. Knutsen (red.). *Studenten som forsker i utdanning og yrke. Vitenskapelig tenkning og metodebruk. Forskningsmetodiske tilnæringer for studenter i profesjonsfag* (s. 246-268). Oslo: Høgskolen i Akershus. Læremidler for profesjonsutdanning 4/2005. Tilgjengelig fra:
<https://fagarkivet.hioa.no/en/item/asset/dspace:3519/studenten.pdf>

Nilssen, V. L. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget.

Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget.

Mulig bok for enkelte:

Maagerød, E., Aamotsbakken, B. og Askeland, N. (2013). Læreboka: studier av ulike læreboktekster. Trondheim: Akademika.

Rognsaa, Aa. (2015). *Bacheloroppgaven. Skriveråd og regler for utformingen*. Oslo: Universitetsforlaget.

LGU54029 IKT og læring (5-10)

Frantzen, Vegard; Schofield, Daniel (red.) (2018). *Mediepedagogikk og mediekompetanse*. Fagbokforlaget. Bergen.

Haugsbakk, Geir (2010). *Digital skole på sviktende grunn. Om nye muligheter og dilemmaer*. Gyldendal akademisk. 194 sider

Haugseth, Jan Frode (2013). *Sosiale medier i samfunnet*. Universitetsforlaget. 162 sider.

Høiland, Terje. Winje, Geir og Wølner, Tor Arne (2012). *Digital kompetanse i skolen – IKT på 1.-4. årstrinn*. Høyskoleforlaget.

Jenkins, H. (2007). Confronting the Challenges of Participatory Culture – Media Education for the 21st Century (Part Two). *Nordic Journal of Digital Literacy*, 2(2), 97-113.

Koehler, Mathew J. ; Mishra, Punya ; Cain, William (2013). What Is Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK)? *Journal of Education*, 2013, Vol.193(3), p.13-19.

Krumsvik, Rune Johan (red.) (2016). Digital læring i skole og lærerutdanning. Universitetsforlaget.

Krumsvik, Rune Johan (2014). *Klasseledelse i den digitale skolen*. Cappelen Damm Akademisk.

McLuhan, Marshall (2001) "Introduction", "the Medium is the Message" og " Media Hot and Cold", i *Understanding Media. The Extensions of Man*, (ss. 3-35), Routledge Classics, London & New York (33 sider)

Olsson, B. (2014). Den IT-medierade musikundervisningens kontekst, kärna och äkthet. I P. Erixon (Red.). *Skolämnen i digital förändring. En medieekologisk undersökning*. (s.77-108). Lund: Studentlitteratur.

Puentedura, R. (2013). *SAMR-model*. <http://www.educatorstechnology.com/2013/06/samr-model-explained-for-teachers.html>

Senter for IKT i utdanningen (2014). Cpdlab - ressurspakke for profesjonsfaglig digital kompetanse.<https://iktsenteret.no/aktuelt/ressurspakker-til-laerarar-laerarstudentar-og-laerarutdannarar>. Div. læringsmateriell.

Senter for IKT i utdanningen (2014). Notat. 1. Dataspill i skolen. https://iktsenteret.no/sites/iktsenteret.no/files/attachments/spill_i_skolen_sikt-notat_nr_1.pdf. 10 sider.

Sjøhelle, Dagrun K. (2009) "Digital tekstforming på ungdomstrinnet", i Vatn, Gunhild Åm m.fl. (red.) Skriving i kunnskapssamfunnet, Tapir akademisk forlag, Trondheim

Tilleggs litteratur

Erstad, Ola (2010). *Digital kompetanse i skolen*. En innføring (2. utgave). 248 sider.

Fossland, Trine (2015). *Digitale læringsformer i høyere utdanning*. Universitetsforlaget.

Gievær, Tonje Hilde, Johannessen, Monica og Øgrim, Leikny (2014). *Digital praksis i skolen*. Gyldendal akademisk. 210 sider.

Gjøvik, Øistein. (2015). LOGO – fram fra glemselet. *Tangenten* 3(15). Caspar forlag.

Gjøvik, Ø., Sikko, S. A., Cyvin, J., Febri, M. I. M., & Staberg, R. L. (2017). «Walking a graph» - primary school students' experimental session on functions and graphs. I *Proceedings of the Tenth Congress of the European Society for Research in Mathematics Education* (s. 2462–2469). Dublin, Ireland. Hentet fra http://www.mathematik.uni-dortmund.de/ieem/erme_temp/CERME10_Proceedings_final.pdf

Papert, S. (1980). The Gears of My Childhood. I *Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas*. Hentet fra <http://www.papert.org/articles/GearsOfMyChildhood.html>

Vettenranta, Soilikki, Frantzen, Vegard (red.) (2012). *Mediepedagogikk. Refleksjoner om teori og praksis*. Tapir.

LGU54028 Matematikk 3 (5 – 10) Matematikkvansker

Bøker:

Lunde, O. (2010). *Hvorfor tall går i ball. Matematikkvansker i et spesialpedagogisk fokus.* Bryne: Info Vest Forlag.

Ostad, S. (2010). *Matematikkvansker. En forskningsbasert tilnærming.* Oslo: Unipub. Kap. 1 til 7, 10,11 og 12.

Solem, I. H. Alseth, B. Nordberg, G. (2009). *Tall og tanke. Matematikkundervisning på 1. til 4. trinn.* Oslo: Gyldendal Kap 3,5,6 og 7 .

Kartleggingsmateriell:

Dynamisk kartlegging 5 - 10 (Kjøpes i Statped nettbutikk)

Artikler / bokutdrag:

Artiklene og bøker merket med * blir samlet i et digitalt kompendium. De som ikke er merket legges direkte ut på Blackboard.

*Aastrup, S. & Johnsen, K. (2014). Kartlegging og undervisning i dynamisk perspektiv. I T.S. Gustavsen, K.R.C. Hinna, I.C. Borge & P.S. Andersen. (Red.), *QED 5 – 10* (s. 689 - 743). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

*Boaler, J. (2016). *Mathematical mindsets.* Kap 1,2 og 4. (40 sider)

*Boaler, J., Chen, L., Williams, C. & Cordero, M. (2016) Seeing as Understanding: The Importance of Visual Mathematics for our Brain and Learning. *Journal of Applied & Computational Mathematics*, 5(5). (6 sider)

Brankær, C. Ghesquière, P & De Smedt, B. (2016) Symbolic magnitude processing in Elementary school children: A group administered paper-and-pencil measure (SYMP Test). *Behav Res* (2017) 49:1361–1373 (13 sid.)

*Chang, S. H., Lee, N. H., & Koay, P. L. (2017). Teaching and learning with concrete-pictorial-abstract sequence—a proposed model.

*Feifer, S.G. & De Fina, P.A. (2005). *The Neuropsychology of Mathematics: Diagnosis and Intervention.* Middletown: School Neuropsych Press. Kap. 2 - 4. (44 s.)

*Flottorp, V. (2010). Deltakelse og uttrykksmåter i flerspråklige klasserom. *Tangenten*, 2010 (4), s. 41 - 47.

*Flottorp, V. (2005). Matematikk og språk i en flerkulturell skole. *Tangenten*, 2005 (3), s. 19 - 23.

*Haug, P (2017). *Spesialundervisning. Innhold og funksjon.* Oslo: Samlaget. Kap 15 og 16.

*Holm, M. (2012). *Opplæring i matematikk*. Cappelen Damm Akademisk. s, 104 - 113

*Holmen, H. (2009) Dynamisk kartlegging av elever med særskilte behov i matematikk – muligheter og utfordringer. *Tidsskrift FoU i praksis*, 9 (2), s. 151 – 168

*Johansen, F. (2004). Matematikk, angst og blokkeringer. *Spesialpedagogikk*, 2, s. 46 – 48

*Karagiannakis, G.N. & Coorman, A. (2014). Focused MLD intervention based on the classification of MLD subtypes. *The Routledge international handbook of dyscalculia and mathematical learning difficulties*, s 265 - 276.

*Lauvås, B. (2017) Utredninger av elever med matematikkvansker. *Psykologi I kommunen*, nr 6, s. 39-48

Long, C. (2005) Maths concepts in teaching: Procedural and conceptual knowledge. *Pythagoras.vol. 62*, s.59-65

*Maloney, E. A., Sattizahn, J. R. & Beilock, S. L. (2014). Anxiety and cognition. *Wiley Interdisciplinary Reviews-Cognitive Science*, s 403 - 411.

*Naglieri, J. A. & Das, J. P. (2005). Planning, attention, simultaneous, successive (PASS) theory: A revision of the concept of intelligence. I D. P. Flanagan & P. L. Harrison (Eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (s. 120 - 135). New York: Guilford Press.

*Nylehn, J. (2015). Arbeidsminnet er begrenset. Men hvorfor? *Spesialpedagogikk*, 6, s. 42 - 53.

*Ramirez, G., *Chang, H., Maloney, E.A., Levine, S. & Beilock, S. L. (2016). On the relationship between math anxiety and math achievement in early elementary school: the role of problem solving strategies. *Journal of Experimental Child Psychology*, 141, 83 – 100

*Solem, I. H. Alseth, B. Nordberg, G. (2017). *Tall og tanke 2: Matematikkundervisning på 5. til 7. trinn*. Oslo: Gyldendal s. 7 - 43.

*Sønnesyn, G. (2012). Kartlegging som reiskap i ein inkluderande skule. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 37 - 51

*Valenta, A. (2016). Aspekter ved tallforståelse. Matematikksenteret. (15 sider)

*Wæge, K. (2015). Samtaletrekk – redskap i matematiske diskusjoner. *Tangenten: tidsskrift for matematikk i grunnskolen*, Vol 2, s. 22-27.

Sammenstilling om misoppfatninger (2017). 25 sider.

Artikler og materiell som er delt ut i undervisningen og på seminar regnes som pensum.

Relevant tilleggs litteratur:

Gray, E. & Tall, D.O. (1994) Duality, ambiguity, and flexibility: a “proceptual” view of simple arithmetic. *Journal for Research in Mathematics Education*, 25 (2) 116-140.

Hasselbalch, R. (2008). Matematikvanskeligheder og specialpædagogisk tiltag hos en pige med en socio-emotionel problemstilling. *Specialpædagogik*, 2, s. 18 - 28.

Hiebert, J., & Lefevre, P. (1986) ‘Conceptual and Procedural Knowledge in Mathematics: An Introductory Analysis. I Hiebert (Ed.) *Conceptual and Procedural Knowledge: The Case of Mathematics*, Hillsdale, N.J., Lawrence Erlbaum Associates, s. 1-23.

Hornigold, J. (2015). *Dyscalculia pocketbook*. Alresford: Teachers' Pocketbooks.

Johnsen, A.L. og Natås, E. (2017). *Hvordan fatte matte*. Oslo: Panta.

Johnsen-Høines, M. & Alrø, H. (2012). Trenger en å spørre for å være spørrende? I M. Johnsen-Høines & H. Alrø (Red.), *Læringssamtalen i matematikkfagets praksis. Bok 1* (s.21 - 36). Bergen: Caspar Forlag.

Kamii, C., Lewis, B.A. & Kirkland, L. (2001) Manipulatives: when are they useful? *Journal of mathematical behavior*, 20, 21-31.

Svingen, O. (2016). Barns strategier i arbeid med tall. Matematikksenteret. (15 sider)

Tangenten 1/2010 (temanr om konkretisering) kan hentes fra
<http://www.caspar.no/tangenten/2010/t-2010-1.pdf>

LGU54007 Norsk 3 (5 – 10) lese- og skrivevansker

Bøker:

Bele, I. V. (Red.). (2008). *Språkvansker. Teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag. Kap. 2 – 7.

Egeberg, E. (2016). *Minioritetsspråk og flerspråklighet. En håndbok i utredning og vurdering*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Høien, T. & Lundberg, I. (2012). *Dysleksi. Fra teori til praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag

Lundberg, I. & Herrlin, K. (2009). *God leseutvikling. Kartlegging og øvelser*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Lundetræ, K. & Tønnessen, F.F. (2014). *Å lykkes med lesing. Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 3 – 9, 11.

Lyster, S.-A.H. (2012). *Elever med lese- og skrivevansker. Hva vet vi? Hva gjør vi?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Artikler:

*Bråthen, I. (2007). Leseforståelse – komponenter, vansker og tiltak. I I.Bråthen (Red.), *Leseforståelse. Lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis* (s. 45 – 81). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

*Bråten, I. (1996). Om forholdet mellom lesing og skriving. I A.H.Wold (Red.), *Skriftspråkutvikling. Om hvordan barn lærer å lese og skrive* (s. 191 – 220). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

*Egeberg, E. (2007). Vurdering av forutsetninger for lesing og skriving. I E. Egeberg (Red.), *Minoritetsspråklige med særskilte behov. En bok om utredningsarbeid* (s. 161 – 180). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

*Frost, J. (2013). Leseutvikling og utviklingsbestemte aktiviteter. I J. Frost (Red.) (2013). Språk- og leseveiledning i teori og praksis. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

*Hagen, Å., Melby-Lervåg, M. & Lervåg, A. (2014). Barn som strever med språk og leseferdigheter: Hvilke tiltak virker? *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 4, s. 6 – 13.

*Hesselberg, F. & Tetzchner, S.v. (2016). Pedagogisk-psykologisk arbeid. Oslo: Gyldendal forlag. Kap. 7 og 9.

*Hulme, C. & Snowling, M.J. (2009): *Developmental Disorders of Language Learning and Cognition*, Chichester, WS.: Wiley-Blackwell. Kap. 2-3: Reading disorders I & II

*Hulme, C. & Snowling, M.J. (2009): *Developmental Disorders of Language Learning and Cognition*, Chichester, WS: Wiley-Blackwell. Kap. 4: Specific Language Impairment.

*Høigaard, B. & Utgård, T. (2013). Digitale lære- og hjelpe midler for elever med språk-, lese- og skrivevansker. I J. Frost (Red.) (2013). Språk- og leseveiledning i teori og praksis. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

*Klinkenberg, J.E. (2015). Utvikling av avkoding og leseflyt. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 34 – 45.

*Korsgaard, K., Hannibal, S. & Vitger, M.(2011). Oppdagende skriving og skriftspråksutvikling. I K. Korsgaard, S. Hannibal& M. Vitger (2011). *Oppdagende skriving – en vei inn i lesingen* (s. 49 – 60). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

*Lundberg, I. (2002). The Child's Route into Reading and What can go Wrong? *Dyslexia* nr 8. s. 1-13.

*Lyster, S-A.H. (2017). Glem ikkje morfemet i leseopplæringen – det spiller en viktig rolle for leseforståelsen. *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 1, s. 22 – 32.

*Mossige, M. (2009). Veiledning i skriving av eldre elever og voksne med skrivevansker. *Spesialpedagogikk*, 6, 32 - 42.

*Neumann, H. (2018). Språkvansker og terminologi. *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 3, s. 9 – 11.

*Nylehn, J. (2015). Arbeidsminnet er begrenset. Men hvorfor? *Spesialpedagogikk*, 6, s. 42 – 53.

*Refsahl, V. (2012). Kartlegging. I V.Refsahl (2012). *Når lesing er vanskelig. Leseopplæring på grunnleggende nivåer for unge og voksne* (s. 65 – 74). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

*Spear-Swerling, L. & Sternberg, R.J. (1994). The Road Not Taken: An Integrative Theoretical Model of Reading Disability. *Journal of Learning Disabilities*, vol. 27, s. 91-103.

*Artiklene blir samlet i et digitalt kompendium

Anbefalt tilleggs litteratur:

Bjerkan, K.M., Monsrud, M-B. & Thurmann-Moe, A.C. (2013). Ordforråd hos flerspråklige barn. Pedagogiske og spesialpedagogiske utfordringer. Oslo: Gyldendal forlag. Kap 2.

Frost, J, Ottem, E. & Hagtvet, B, (2014). Samordnet styrking av vokabular og lesing – intensive arbeidsøkter på mellomtrinnet med tekster fra samfunnsfag. *Spesialpedagogikk*, 2, s. 42 – 57.

Tetzchner, S.v (2012). Utvikling av kommunikasjon og språk. I S.v.Tetzchner, (2012). *Utviklingspsykologi* (s. 401 – 457). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Artikler, kartleggingsverktøy og annet lærermateriell som brukes i undervisning er også pensum.

Sal og scene

LGU54018 Produksjon for sal og scene (5-10)

Gundersen, Kjernsmo og Reinhardtzen (2002). *En enkel fargelære*. Oslo: Universitetsforlaget.
(111 sider)

Helland, Frode og Wærp, Lisbeth Pettersen (2011). *å lese drama Innføring i teori og analyse*.
Oslo: Universitetsforlaget.
(s. 83 – 194, 115 sider)

Johnsen, Bjørn (2013). *Musikkfaget på ungdomstrinnet*.
Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
(s.86 – 115, 30 sider)

Kelly, Jane (2009): *Håndbok i skuespillerteknikk*. Oslo: Musikk-Husets Forlag A/S.
(70sider)

Stene, Øystein (2015). *Skuespillerkunsten*. Oslo: Universitetsforlaget. (352sider)

Knutsen, Hanne og Ørvig, Anne (2006). *Scenepresentasjon. Framføringsprosjekter med barn og voksne*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
(Kapittel 7, 30 sider)

Songe-Møller, Anna S. og Sæbø, Aud Berggraf (2007). *Ibsen og Holberg i skolen*.
Kristiansand: Høyskoleforlaget.
(kapittel 1, 2, 5 og 7, 75 sider)

Sæbø, Aud Berggraf (1998). *Drama – et kunstfag*. Oslo: Tano Aschehoug.
(420 sider)

Losnedahl, Kari Gaarder (2009). *Den teatrale illusion: scenografi i et historisk og nåtidig perspektiv*. Bergen: Bergen Museum. (s. 1-102, 102 s.)

Skjønnlitteratur:

Sofokles: *Kong Ødipus*

Shakespeare: *Romeo og Julie*

Tekstutdrag fra Commedia del arte-tradisjonen

Holberg: *Jeppe paa Bierget*

Ibsen: *Gjengangere*

Beckett: *Mens vi venter på Godot*

Utdrag fra andre drama blir utdelt på forelesning

Et teatermanus knyttet til oppsetning Trøndelag teater.

3 folkeeventyr

3 noveller
3 dikt

Samt artikler, kompendier og notemateriell som lenkes opp mot praktisk undervisning.

Det kan komme mindre endringer i pensumlista.

Tilleggsliteratur:

Morken, Ingrid (2003). *Drama og teater i undervisning – en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.
(s. 13 – 291, 279 sider)

samfunnsfag

LGU54025 Samfunnsfag 1 (5-10) Demokrati, deltagelse og medborgerskap

Pensumbøker og artikler:

Balsvik, R. R. (2010). Det 20. århundreds historie - et globalt perspektiv. Oslo: Cappelen akademisk. s. 5-160 (155 s.)

Birkelund, G. E. og Petersen, T. (2016). Likestilling, utdanning, politikk og arbeid. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 190-206.

Dyrvik, S. (2005). Året 1814. Oslo: Samlaget. s. 7-119 (113 s.)

Eriksen, T. L. (2010). Globalhistorie 1750-1900: en sammenvevd og delt verden. Oslo: Cappelen akademisk. kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, og 14 (338 s.)

Fjeldstad, D., Lauglo, J., & Mikkelsen, R. (2010). Demokratisk beredskap : Kortrapport om norske ungdomsskolelevers prestasjoner og svar på spørsmål i den internasjonale demokratiundersøkelsen :International civic and citizenship education study (ICCS 2009). Oslo: Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling, Universitetet i Oslo. Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2009/5/ICCS_kortrapport.pdf (48 s.)

Frønes, I og Brusdal, R. (2016). Livsløp, generasjoner og sosial endring. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 211-228.

Lund, E. (2016). Historiedidaktikk: en håndbok for studenter og lærere (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 17–202 (185 s.) (Del III «Tekst- og bildearkiv» fra s. 205 er ikke lesepensum, men må brukes som oppslagsverk).

Martinussen, W. (2003). Folkestyre?: politisk medborgerskap i Norge over den siste generasjonen. Oslo: Makt- og demokratiutredningen 1998-2003. (Rapportserien / Makt- og demokratiutredningen 1998-2003 ; nr 59). Tilgjengelig fra:
<http://www.sv.uio.no/mutr/publikasjoner/rapporter/rapp2003/rapport59/> (34 s.)

Mikkelsen, R., & Sætre, P. J. (red.). (2010). Geografididaktikk for klasserommet: en innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere (2. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 17-90, 118-138, 160-194 og 237-262 (152 s.)

Myhre, J. E. (2015). Norsk historie 1814-1905: å bygge ein stat og skape ein nasjon (2.utg.). Oslo: Samlaget. s. 11-308 (297 s.)

Overrein, P., & Madsen, R. (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I K. Skovholt (red.), Innføring i grunnleggende ferdigheter: praktisk arbeid på fagenes premisser (s. 126-169). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Schiefloe, P. M. (2011, 2. utgave). *Mennesker og samfunn. Innføring i sosiologisk forståelse*. Oslo: Fagbokforlaget. Kap 1 (15 – 36 21s), kap. 5 (127-200, 73s), kap. 6 (201 – 240, 39s), kap 7 (241 -286, 45s) og kap. 8 (287 – 332, 45s)

Skirbekk, S. (2012). Motforestillinger: femti påstander møter motargumenter. Oslo: Historie & kultur. s. 11-158 (148 s.)

Solbrække, K. N. og Aarseth, H. (2006). Samfunnsvitenskapenes forståelser av kjønn. I Lorentzen, J. og Mühleisen, W. (Red.) *Kjønnsforskning. En grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget 63-76.

Stugu, O. S. (2012). Norsk historie etter 1905: vegen mot velstandslandet. Oslo: Samlaget. s. 9-163 (153 s.)

Østerud, Ø. (2014). Statsvitenskap: innføring i politisk analyse (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 15-54 og 103-300 (236 s.).

Aarre, T., Christophersen, J., & Børhaug, K. (2014). Introduksjon til samfunnskunnskap: fagstoff og didaktikk (2. utg.). Oslo: Samlaget. s. 13-96, 146-170, 175-230, 303-368 (227 s.)

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#samfunnsfag>

Læreplanene i historie- og filosofi programfag. <http://www.udir.no/kl06/HIF1-01/>

Læreplanene i politikk, individ og samfunn: <http://www.udir.no/kl06/POS1-01/>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til innholdet i «Kompetansemål etter 10.årssteget» på
<http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/Kompetansemaal/?arst=98844765&kmsn=583858936>

og kjennskap til «kjennetegn» for samfunnsfag på
<http://www.udir.no/Upload/larerplaner/Kjennetegn/Samfunnsfag.pdf?epslanguage=no>

Med forbehold om endringer i nettadresse.

Atlas:

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelphemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann, og Werner Hilgemann (2004), The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present. Penguin Books.

Turlajs, Jänis (2011). World Political Reference Atlas. Riga, Jäna seta Map Publishers.
<http://www.amazon.com/World-Political-Reference-Atlas/dp/9984075907>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg.